

Violet's Merkbücher praktischen Wissens

P. Christaller
Esperanto

Stuttgart, Wilhelm Violet

F. Christiaaller. Esperanto

UNIVERSALA ESPERANTO-ASOCIO

12 Boulevard du Théâtre, GENÈVE (Svisio)

.....

C E L O: Disvastigi la uzadon de la internacia help-lingvo Esperanto;

Plifaciligi la ĉiuspecajn moralajn kaj materiajn rilatojn inter la homoj, sen diferenco pri raso, nacieco, religio aŭ lingvo;

Krei internaciajn servojn uzeblaj de ĉiuj homoj, kies intelektaj aŭ materiaj interecoj celas trans la limoj de ilia genta aŭ lingva teritorio;

Kreskigi inter siaj membroj fortikan senton de solidareco kaj disvolvigi ĉe ili la komprenon kaj estimon por fremdaj popoloj.

SERVOJ: Ĉiu membro ricevas membrokarton, jarlibron kun la adresaro de la Delegitoj kaj multaj informoj pri la movado; li rajtas uzi la helpon de la Delegitoj difinita laŭ la statutoj.

ALIGŬ: La kotizo per **membro** estas 5 Frk. por **membro-abonanto** 12,50 Frk. svisa valoro. Rekomendinda estas la aliĝo kiel membro-abonanto kiu ricevas la gazeton «ESPERANTO» dum tuta jaro. **PRO LA KURZDIFERENCO SPECIALA FAVORA PREZO POR KURZSUFERANTAJ LANDOJ.**

Im Esperanto-Unterricht

haben sich bestens bewährt:

Dr. Uhlmanns Volkslehrbuch mit Schlüssel, sowie einem Übungsteil von **K. Steier**, M. 3.50.

Handwörterbuch Esperanto-Deutsch
u. Deutsch-Esperanto
(Neuausgabe des Schlaf'schen Wörterbuchs) mit einer vollständigen Wortbildungslehre von **K. Steier**, VIII und 271 Seiten, vornehm und dauerhaft geb. M. 11.—

Das goldene Buch des Esperanto
9. Auflage, mit der Vorrede zum „Fundamento“ und über 14 Tausend Wörtern (Esp.-Deutsch und Deutsch-Esp.), sowie Wortbildungs- und Sprachlehre. 336 Seiten, vornehm und dauerhaft geb. M. 7.50.

Im Druck befindet sich und im Winter erscheint, das seit Jahren vorbereitete

Ausführliche Wörterbuch

Esperanto-Deutsch, herausgegeben unter ständiger Mitarbeit von
Herrn Prof. P. Christaller-Stuttgart von **K. Steier**.
Preis etwa 18 M.

Einzigartig in bezug auf Reichhaltigkeit, Zuverlässigkeit, Unterscheidung der amtlichen und nicht amtlichen Wortstämme, mustergültig in drucktechnischer Hinsicht!

Illustrierte Preisliste, auch über meine Abzeichen, auf Wunsch postfrei. — Zu allen Preisen kommt z. Zt. ein Teuerungszuschlag von 20 %. — Gruppen und Propagandisten erhalten den üblichen Nachlass.

Esperanto-Verlag Rothermel, Gross-Tabarz
i. Thür.

La Struvelpetro

Beletaj rakontaj kaj komikaj bildoj
de
Dr. Heinrich Hoffmann

Esperanta traduko
de
J. D. Applebaum

Prezo: kartonita 18.— Mark
Por altvalutaj landoj altigo de 50%

Havebla por ĉiuj librejoj aŭ senpere de la eldonejo.
Postulu senpagan prospekton!

Literarische Anstalt Rütten & Loening
Frankfurt am Main

19
1-1

Esperanto

Die Grammatik von Dr. Samenhof
mit Erläuterungen

von Prof. P. Christaller

La gramatiko de D^{ro} Zamenhof
kun komentaro

de prof^{ro} P. Christaller

..... Stuttgart 1921

Verlag von Wilhelm Violet

Alle Rechte, insbesondere eine gleichartige Bearbeitung für andere Sprachen von der Verlagsbuchhandlung Wilhelm Violet vorbehalten.

Ĉiuj rajtoj rezervitaj.

Copyright by Wilhelm Violet, Stuttgart 1921.

512852

Druck von J. Fink, Hofbuchdruckerei Stuttgart.

D. 926/77
BIBLIOTEKA
Katedra Biblioteczna
Zobowiązany

**Dediĉita al sinjorino Klara Zamenhof
vidvino de l' aŭtoro de Esperanto**

Vorwort.

Man sollte sich nie vermessen, zu sagen, das oder das werde ich nie tun: gar oft wird man so geführt, dass man seine Voreiligkeit erkennen muss. So sagte ich früher: „eine Esperantogrammatik zu schreiben, fällt mir nicht ein, es gibt ohnedies schon genug“. Aber im Jahr 1909 schrieb ich eben doch eine, für die „Bibliothek des allgemeinen und praktischen Wissens“. Der Fall lag freilich dort so, dass die neue Grammatik den andern in diesem Sammelwerk erschienenen Grammatiken angepasst werden musste und also keine der vorhandenen Grammatiken verwendet werden konnte. Ich glaubte damals, endgiltig meinen Tribut auf diesem Gebiet entrichtet zu haben, aber — schon wieder habe ich „gesündigt“. Freilich liegt auch hier der Fall ganz besonders und es handelt sich nicht um eine Beeinträchtigung der Grammatiken für Esperanto: das Buch war den bekannten Merkbüchern des herausgebenden Verlags anzupassen, es ist zudem ausgesprochenemassen kein Lehrbuch für Anfänger, sondern ein Nachschlagebuch für alle, denen es mit dem gründlichen Erlernen der Sprache Ernst ist, zugleich ein Übungsbuch durch die beigegebene Esperanto-übersetzung, die freilich vielfach nicht wortgetreu ist und oft Ergänzungen des deutschen Textes bietet.

Als Grundlage für die Arbeit diente Dr. Samenpofs berühmte Urgrammatik mit ihren 16 Regeln ohne Ausnahme. Diese Regeln sind in nummerierten Abschnitten erläutert, wozu der wesentlichste Inhalt der „Lingvaj Respondoj“ mit verwendet wurde. Dass solche Erläuterungen nötig sind, liegt ja nicht an der Mangelhaftigkeit der Urgrammatik, sondern an der Verwickeltheit der Nationalsprachen, und Dr. Samenpof konnte mit Recht sagen: die ersten Esperantisten haben nur diese 16 Regeln gehabt und haben damit Mustergiltiges geschaffen. Möge meine Arbeit dazu dienen, die Freude an Esperanto und die Kenntnis dieser Sprache zu vertiefen.

Stuttgart, im Frühjahr 1921

P. Christaller.

Antaŭparolo.

Neniam oni diru: «tion aŭ tion neniam mi faros», ĉar facile la «potenca senkorpa mistero» nin gvidos tiel, ke ni faras «tion, kion ni ne volas». Pli frue kelkfoje mi diris: «mi tute ne skribos Esperanto-gramatikon, ĉar jam tro da ili ekzistas.» Tamen, en 1909 mi skribis gramatikon por «Bibliothek des allgemeinen und praktischen Wissens». La tiama afero estis tia, ke la nova gramatiko estis adaptota al la ceteraj gramatikoj aperintaj en tiu kolekto, oni do ne povis uzi unu el la jam ekzistantaj verkoj. Verkinte tiun gramatikon, mi kredis, ke mi certe ne plu ion faros en tiu teritorio, sed — jam denove mi «falas». Certe ankaŭ ĉi tie la afero estas tute aparta kaj ne temas pri konkuro kun aliaj gramatikoj por Esperanto: la libro nova estis adaptota al la konataj konsilaroj de l' eldonanta firmo; ĝi estas krome intence ne lernolibro por komencantoj, sed informejo por ĉiuj perfektigemaj jamaj esperantistoj, samtempe ekzerco-libro per la Esperant-igo aldonita, kiu cetere ne ĉiam estas laŭvorta, kaj kiu iafoje kompletigas la germanan tekston.

Bazo por mia laboro estas la fama pra-gramatiko de d-ro Zamenhof, kun ĝiaj dekseks reguloj senesceptaj. Tiuj reguloj estas komentitaj en nombritaj paragrafoj, kaj utiligita estas la plej esenca enhavo de la Zamenhofaj «Lingvaj Respondoj», aperintaj en «La Esperantisto» 1889—1893, en «La Revuo» 1906—1908 kaj en «Oficiala Gazeto» 1911—1912. La respondoj el la unua kaj tria nomita gazeto estas kolektitaj en kajero dudeka de la «Esperantista Dokumentaro». Tia komentario al la pra-gramatiko ne estas necesa pro mankhavenco de tiu gramatiko, sed pro la komplikeco de la naciaj lingvoj; d-ro Zamenhof prave povis diri: la unuaj esperantistoj nur posedis la dekseks regulojn kaj tamen povis skribi klasikan Esperanton. Mi deziras, ke mia laboro jena pli-profundigu la ĝojon pri Esperanto kaj la konon pri tiu lingvo.

Stutgarto, en printempo 1921

P. Christaller.

A. Alphabet. a, b, c, ĉ, d, e, f, g, ĝ, h, ĥ, i, j, ĵ, k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ, t, u, ŭ, v, z.

1. Jeder Buchstabe ist auszusprechen.

Eŭropo, (s. unten 3. u. 6.), *lingvo* = *lin-gvo*, *anonkosto* = *anone-kosto*.

2.5 Vokale.

a, e, i, o, u, sie sind mittellang zu sprechen, auch wenn der Ton darauf liegt! *e* klingt, (wie im Polnischen), zwischen *e* und *ä*, *o* zwischen *a* und *o*, s. a. 6. Zwei Vokale neben einander sind immer zweisilbig zu sprechen: *troigi* = *tro-igi*.

3.2 Halbvokale, j, ŭ.

Man spricht *j* wie *i*, aber bei nachfolgendem oder vorangehendem Vokal, mit diesem als eine Silbe: *jupo* = *iu-po*; *urboj* = *ur-boi*; *ŭ* spricht man wie in «kaufen, Timotheus»: *miaŭi* = *mi-aŭ-i*, *ŭato*, *pseŭda*.

4.21 Konsonanten; die Dachbuchstaben ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, ŝ.

ĉ = tsch, wie in «Tschako», *ĝ* = dsch, wie in «Dschunke», *ĥ* = ch in «ach» (nicht wie in «licht»), *ĵ* (weich) wie in «Jour», *ŝ* (scharf) wie in «Asche». Die Töne für *ĝ* und *ĵ* muss man summen können, *ĉ*, *ŝ* dagegen klingen zischend. Weil *ĥ* nach *r* unschön klingt, wird es oft wie *k* gesprochen und geschrieben: *monarko*.

5.1 Sonstige Konsonanten, deren Aussprache der Deutsche besonders beachten soll.

c spricht man ausnahmslos wie *z*: Calvin würde Zalvin gelesen, in solchen Fällen ist *K* oder Anführungszeichen zu verwenden; dazu Fussnote mit Bezeichnung der Aussprache. *v* klingt immer wie *w*, *s* zischend wie *ss* in Nessel, *z* stimmhaft wie *s* in Esel.

6.1 Nationale Eigentümlichkeiten, die zu vermeiden sind.

Süddeutsche unterscheiden oft nicht genügend *b* und *p*, *d* und *t*, *g* und *k*, auch *sp* und *st* werden leicht zu *schp* und *scht*. Manche Deutsche sprechen *Eŭropo* wie im Deutschen oder aber wie im Französischen aus. Bei Sachsen kann man *ĥaroĥ* (*jaroj*), bei Westfalen *ĥuto* (*guto*) hören.

A. Alfabeto. a, b, c, ĉ, d, e, f, g, ĝ, h, ĥ, i, j, ĵ, k, l, m, n, o, p, r, s, ŝ, t, u, ŭ, v, z.

1. Ĉiu litero estu elparolata.

lipharoj = lip-haroj, packanto = pac-kanto, rashundo = ras-hundo.

2. 5 vokaloj, a, e, i, o, u.

Ĉiuj estu parolataj mez-longe, ankaŭ la akcentitaj! la ĝusta (pola) e sonas inter e kaj germana ä, la ĝusta o sonas inter a kaj o, kiel oni ĝin senkonscie parolas en *oi*, *Lloyd*. Du vokaloj, unu apud alia, ĉiam estas du silaboj: bala-i, po-eto.

3. 2 duonvokaloj, j, ŭ.

Oni prononcas j kiel i, sed unu-silabe kun la antaŭa aŭ sekvanta vokalo: «jaro» ne «i-aro», sed «ia-ro», bonaj = bonai. Same pri ŭ: «aŭ» kiel en *laufen*, «eŭ» kiel en *Thimotheus*: laŭdo, Eŭropo.

4. 21 konsonantoj, ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, ŝ.

Inter ili estas kvin supersignitaj, ĉapelitaj: ĉ = tsch en *Tscheche*, ĝ = dsch en *Dschungel*, ĥ = ch en *noch*, (ne kiel en *ich*), ĵ = sch (mola) en *Journal*, ŝ = sch (akra) kiel en *waschen*. La sonoj ĝ kaj j devas esti zumbelaj, dum ĉ kaj ŝ siblas. Ĉar ĥ post r sonas iom barbare, oni ĝin ofte anstataŭas per k.

5. Ceteraj konsonantoj, kies prononco germanoj devas atenti.

c estas ĉiam = z: «*Capri*» estus parolata *Zapri*, tial oni devas meti aŭ: Kapri, aŭ: «*Capri*», kun citiloj kaj suba rimarko pri la prononco; v ĉiam sonas kiel la germana w; litero s estas sibla, kiel en *Rosse*; z estas zumbela kiel en *Rose*.

6. Naciaj kutimoj evitotaj kaj eviteblaj.

Sudgermanoj ofte ne diferencigas b kaj p, d kaj t, g kaj k; ili inklinas diri «ŝpiri», «ŝtelo» anstataŭ «s-piri», «s-telo». Kelkaj germanoj lernis «Oiropo» aŭ «Öropo» anstataŭ «Eŭropo». Saksoj iafoje diras «ĥaroĥ» anstataŭ «jaroj», vestfaloj povas diri «ĥuto» anstataŭ «guto». De rusoj oni povas

Russen sagen zuweilen *mi havas* (*havas*), Franzosen betonen oft die letzte Silbe und sagen *anka-u*, Engländer endlich sagen leicht *lejveri* (*liveri*). Alle solche Fehler kommen von ungenügender Beachtung beim ersten Lernen. Von einem hervorragenden französischen Esperantisten hörte ich schon *alia* mit dem Ton auf der ersten Silbe sprechen. Manchmal, namentlich bei Italienern und Deutschen, kann man zweierlei e und o hören, diesen Brauch kann ich nicht tadeln, wird doch dadurch die Sprache noch wohlklingender. Jedenfalls hindern solche Dinge das Verstehen nicht und es ist oft sehr interessant, an denselben die Volkszugehörigkeit des einzelnen «Samideano» festzustellen; s. a. 121.

7. Namen der Buchstaben.

a, bo, co (zo), ço (tscho), do, e, fo, go, ĝo (dscho), ho, ĥo (cho), i, jo, ĵo (scho, weich), ko, lo, mo, no, o, po, ro, so, ŝo (scho), to, u, ŭo, vo, zo (so, weich).

B. Regeln. 1. Der bestimmte Artikel ist *la*, für alle Geschlechter und Fälle, für die Einzahl und Mehrzahl. Einen unbestimmten Artikel gibt es nicht.

Anmerkung. Die Anwendung des Artikels ist wie in anderen Sprachen. Russen und Polen, denen der Artikel ungewohnt ist, können ihn anfangs ganz weglassen.

8. Anwendung des bestimmten Artikels.

Wenn man von bestimmten Personen oder Gegenständen spricht. Auch (wie im Deutschen) wenn man von einem ganzen Volke spricht: die Deutschen wohnen in der Mitte von Europa. Gilt ein Artikel für zwei oder mehr Wörter, so genügt in der Regel einmaliges Setzen desselben. Doch kann es Fälle geben, wo jedesmaliges Setzen klarer ist: *mi vidis la fraton kaj la sinjoron* = nicht irgend einen Herrn, sondern den, von dem man soeben sprach.

aŭdi «mi havas», anstataŭ «mi havas»; francoj ofte akcentas la lastan silabon: loĝas, kaj ankaŭ diras «almena-u»; angloj iafoje, laŭ sia nacia kutimo, diras «fejdela» anstataŭ «fidela». Ĉio tio devenas de ne sufiĉa zorgo en la komenco de la lernado; mi eĉ jam aŭdis de unu franca ĉefo en Esperantujo «alia» kun akcento sur la unua vokalo. Ĉe diversnaciaj esperantistoj oni trovas du diferencajn e kaj du o. Tio ne estas korekta, tamen mi ne povas ĝin mallaŭdi, ĉar per ĝi la lingvo fariĝas ankoraŭ pli belsona. Ĉiukaze tiaj malgrandaj diferencoj ne malhelpas la komprenon, kaj estas ofte tre interese, laŭ ili diveni la devenon de l' parolanto.

7. Nomo de la literoj.

a, bo, co, ĉo, do, e, fo, go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo, ko, lo, mo, no, o, po, ro, so, ŝo, to, u, ŭo, vo, zo.

B. Reguloj. 1a. Artikolo ne definitiva ne ekzistas; ekzistas nur artikolo difinita (la), egala por ĉiuj seksoj, kazoj kaj nombroj.

Rimarko. La uzado de la artikolo estas tia sama, kiel en la aliaj lingvoj. La personoj, por kiuj la uzado de la artikolo prezentas malfacilaĵon, povas en la unua tempo ĝin ne uzi.

8. Uzo de l' difina artikolo.

«La artikolo «la» estas uzata tiam, kiam ni parolas pri personoj aŭ objektoj konataj» (Z. Ekz-o 27). Kiam oni parolas pri tuta popolo oni prefere uzu la artikolon: La rusoj loĝas en Rusujo (Z.). Kiam artikolo rilatas al du aŭ pli vortoj, oni rajtas ĝin meti nur unufoje: li donis al li la pomon kaj panon; tamen iafoje la esprimo estas pli preciza, kiam oni metas ambaŭfoje la artikolon, akcentante per tio, ke ankaŭ la dua objekto estas konata, aŭ antaŭe priparolita.

9. ! Den Artikel nicht unnötig anwenden!

Leono estas besto nicht *la leono*, denn jeder Löwe ist ein Tier. Der deutsche Sprachbrauch ist launenhaft: man sagt «Herr und Frau X», aber «die Eheleute X», «Kaiser Karl (starb)» und «der Kaiser Karl», «Bremen (liegt . . .)», aber «die Stadt Bremen», oder «das schöne Bremen». Dr. Samenhof brauchte den bestimmten Artikel meist wie es im Deutschen üblich ist.

10. ! Gebrauch des Artikels in Esperanto, wo ihn das Deutsche nicht hat.

Oft findet man *la via (domo)* oder *via la (domo)*, letzteres meist in Gedichten, was man den Dichtern immerhin als Erleichterung zubilligen kann, damit der Rhythmus leichter eingehalten werden kann. Dr. Samenhof übersetzt oft «am (nützlich)-sten» mit *la plej (utile)*; s. a. 36.

11. Zweifelhafte Fälle.

Der Artikel muss nicht notwendig gesetzt werden, man braucht ihn am besten nur dann, wenn er aus logischen Gründen nötig erscheint. Weniger stört sein Fehlen als eine Anwendung am unrechten Platz; s. E. T. Ich las einmal eine Erzählung, die absichtlich ganz ohne Artikel abgefasst war, und nur in ganz wenigen Fällen kam mir das Fehlen eines solchen zum Bewusstsein.

12. Verstärkung des Artikels.

Der im Deutschen betonte Artikel wird mit *tiu* (oder *tio*) gegeben: der Hund gehört mir *tiu hundo apartenas al mi*; s. 69.

13. Apostrophierung

des Artikels s. Reg. 16; 171.

14. Unbestimmter Artikel.

Der unbestimmte Artikel im Deutschen wird nicht übersetzt, doch kann er, wenn er erwünscht erscheint, durch *iu* oder *certa* gegeben werden: *iu amiko petis de mi (iun) libron*. *Certa* hat in mehreren europäischen Sprachen, ausser dem Begriff «unzweifelhaft», auch die Bedeutung «ein gewisser». Manchmal fehlt auch im Deutschen ein Artikel, wo es sich um Teile einer Menge handelt, da wird in Esperanto oft *da* benützt: dazu braucht man Salz *bezonate estas da salo*.

9. ! Ne tro-uzu
«la»!

«Rozo estas floro», ne: «la rozo», ĉar oni ne celas apartan rozon; en germana lingvo uzo de l' difina artikolo ne estas sistema, regula, ni ekz-e diras: *Herr und Frau Klein*, sed ankaŭ *die Eheleute Klein*; *Schiller sagt*, kaj *der grosse Schiller sagt*; *Hamburg ist gross*, *die Stadt Hamburg ist gross*.

10. ! Uzo de «la»,
kiun la ger-
mana lingvo
ne havas.

Ofte oni renkontas «la mia (amiko)» aŭ «mia la (amiko)», la lastan precipe en poemoj; same «bela, juna la floreto» (Z.). Ambaŭ uzmanierojn oni evitu, tamen oni certe povas ilin permesi al poetoj. D-ro Z. tre ofte tradukas *am (schön)sten* per «la plej (bele)», v. 36.

11. Dubaj
okazoj.

«La uzado de la artikolo ne estas deviga; uzu la artikolon tiam, kiam vi scias certe, ke ĝia uzado estas necesa kaj postulata de la logiko, sed en ĉiuj dubaj okazoj tute ĝin ne uzu.» Ekz-e: «venis tago, kiun mi atendis» tie pli bonstile estus: «venis la tago», sed kiam oni diras: «hodiaŭ estas la dimanĉo», tio «estas malagrabla por la oreloj de ĉiu bona esperantisto». (Z. Rev. I, 188).

12. Plifortigo
de l' artikolo.

Se oni deziras pli akcenti la montron, kiu estas enhavata en la artikolo, tiam oni uzu «tiu»: *der Mann hat es* tiu viro ĝin havas.

13. Apostrofado

de l' artikolo v. Reg. 16^{an}; §171.

14. Nedifina
artikolo.

La nedifina artikolo de la germana lingvo ĝenerale ne estas tradukata, tamen oni povas ankaŭ uzi «iu» aŭ «certa»: iu vidvino havis du filinojn. «Krom sia ĉefa senco, la vorto «certa» havas ankoraŭ la sencon de «iu» (iu difinita).» (Z. Resp. 26). Ifoje en la germana mankas ĉiu artikolo, precipe kiam temas pri partaĵo: *gib mir Brot* donu al mi panon.

Reg. 2. Das **Hauptwort** (Substantiv) bekommt immer die Endung *o*. Der Plural (Mehrzahl) bekommt die Endung *j*. Es gibt nur zwei Fälle: Nominativ (Werfall) und Akkusativ (Wenfall); der letztere entsteht aus dem Nominativ, indem die Endung *-n* hinzugefügt wird. Die übrigen Fälle werden vermittelt der Präpositionen ausgedrückt: der Genitiv durch *de* (von), der Dativ durch *al* (zu), der Ablativ durch *kun* (mit), oder andere, dem Sinn entsprechende Präpositionen.

15. Aussprache von oj.

Wie in «Heu» (*hoi*), aber unbetont; s. a. 2, 3. Eine besondere Anwendung von *-oj* s. 27.

16. Weglassen von -o

als Hauptwort-endung s. 131, 171.

17. Bildung von Hauptwörtern.

Jedes beliebige Esperanto-wort kann in ein Hauptwort verwandelt werden, sofern nur die damit ausgedrückte Idee denkbar ist: *grand-o*, *kur-o*, *tial-o*, *iom-o*, *per-o*. Statt *la grando* ist auch schon *l'o granda* vorgeschlagen worden.

18. Deklination.

Da eigentlich nur zwei Beugungsformen vorhanden sind, gibt die übliche Deklination folgende Formen: *avo(j)*, *de avo(j)*, *al avo(j)*, *avo(j)n*.

19. Genitiv, (Wessenfall).

Immer kann *de* nicht verwendet werden: «Gottesliebe» ist zweideutig, in Esperanto sagt man *amo de Dio* (Liebe von Gott) und *amo al Dio* (Liebe zu Gott).

20. Dativ, (Wemfall).

Nach Zeitwörtern, wie «wählen, ernennen, halten für» usw. braucht man im Deutschen den 3. oder 4. Fall, oft mit einer Präposition verbunden, in Esperanto dagegen den Nominativ ohne Präposition: *oni elektis lin (ke li estu) reĝo*; *mi juĝas lin (ke li estas) honesta*; s. a. 28.

21. Ablativ.

Dieser Kasus (im Lateinischen) wird im Deutschen und in Esperanto mit Präpositionen gegeben, in Esperanto steht dafür vielfach ein Adverb: mit Freude empfing er mich *ĝoj(igit)e li min akceptis*.

Reg. 2^a. La **substantivoj** havas la finiĝon o. Por la formado de la multenombro oni aldonas la finiĝon j. Kazoj ekzistas nur du: nominativo kaj akuzativo; la lasta estas ricevata el la nominativo per la aldono de la finiĝo n. La ceteraj kazoj estas esprimataj per helpo de prepozicioj (la genitivo per «de», la dativo per «al», la ablativo per «per» aŭ aliaj prepozicioj laŭ senco).

15. Prononco de «oj».	Kiel «oi», sed unusilabe; v. 2, 3. Pri ne-kutima (en la germana) uzo de -oj v. 27.
16. Forlaso de -o	ĉe fino de substantivo, v. Reg. 11 ^a kaj 16 ^a .
17. Substantivigo laŭvola.	Ĉiun ajn vorton, ĉu ĝi estas radik-vorto aŭ ne, oni povas substantivigi, se la ideo estas ebla: radi-o, bel-o, hodiaŭ-o (aŭ hodi-o v. 100), tiom-o, kial-o, ve-o. Anstataŭ «la belo» oni ankaŭ proponis «l'o bela».
18. Pri la deklino.	Ĉar fakte ekzistas nur du kazoj, la kutima deklino fariĝas jene: patro, de patro, al patro, patron.
19. Genitivo.	Ne ĉiam ĝi estas tradukata per «de»: <i>Besuch der Stadt Bremen</i> vizito al (la) urbo Bremen'. «De» oni bezonas por la vizitanto: vizito de l' patro al Bremen.
20. Dativo.	En la germana oni uzas ofte prepozicion kun dativo aŭ akuzativo post vortoj kiel elekti, fari, igi, juĝi, kredi, opinii, k. s. En Esperanto oni uzas nominativon sen prepozicio: <i>er ernannte ihn zum Führer</i> li nomis lin ĉefo.
21. Ablativo.	Tiu kazo en la germana pleje estas esprimita per prepozicio kun dativo. Oni ĝin ofte povas traduki adverbe: <i>mit dem Automobil fahren</i> veturi aŭtomobile, <i>übersetzen durch ein Adverb</i> traduki adverbe.

22. Anwendung des Akkusativs.

1. Als Ergänzung auf die Frage «wen oder was»: er liebt den Wein; ein Jäger schoss einen Hasen. 2. Bei Angaben betr. Preis, Mass, Gewicht, wobei man sich ja vielfach obige Frage denken kann: er zahlte fünf Mark. 3. Anstatt einer Präposition, namentlich wenn es sich handelt um die Richtung (s. 152), um eine Zeitangabe (s. 43, 45) oder die Dauer einer Handlung.

23. Doppelter Akkusativ ist zu vermeiden.

Legigi iun libron ist nicht klar, man sage: *igi iun legi libron*, oder *legigi libron al iu*. Statt *mi petas lin permeson*: *mi petas de li permeson*, oder *mi petas lin*, *permesi ke . . .*

24. Nutzen der Akkusativform.

In vielen Fällen gibt es kein Missverständnis, wenn die Akkusativform weggelassen wird, doch sind jene im Irrtum, die meinen, man könne auf diese Form ohne weiteres ganz verzichten. In den romanischen Sprachen, die ausser bei den Pronomen, keine besondere Akkusativform haben, müssen oft besondere Redewendungen gebraucht werden, deren Erlernen doch umständlicher ist, als das Setzen der Endung -n. Auch im Deutschen gibt es oft Unklarheit, weil die weiblichen und sächlichen Hauptwörter keine besondere Form für den 4. Fall haben: der Vater ruft den Sohn, die Mutter die Tochter. Beim Sprechen weiss man nicht sicher, ob der Vater alle drei ruft oder nur den Sohn; beim Schreiben kann man nur an der Kommastellung den richtigen Sinn erkennen.

25. Scheinbare Fehler.

Mi vidis lin sana, hier ist hinzu zu denken *ke li estas (sana)*, dagegen: *mi vidis lin sanan fali mahiva* ich sah ihn, den gesunden, leblos zu Boden fallen; s. a. 27, 28, 175.

26. Nominativ oder Akkusativ?

Man brauche den Akkusativ nur, wenn er wirklich nötig erscheint; ist man unklar, welcher Fall zu brauchen ist, dann wähle man unbedingt den Nominativ. Der Akkusativ ist nur dazu da, den

22. Apliko de akuzativo.

1. Por montri la suferanton de faro: li ŝatas vinon; ĉasisto pafis leporon. 2. Kiam temas pri prezo, kvanto, pezo aŭ io simila: li pagis kvin markojn; du metrojn longa; ĝi pezas tri funtojn; mi estis malsana ok tagojn. 3. Anstataŭ prepozicio: precipe kiam temas pri direkto, dato, daŭro de ago: la kvinan tagon (je la kvina tago), kvin minutojn li atendis (dum kvin minutoj); v. 43, 45, 152.

23. Duoblan akuzativon evitu!

«Mi pardonas lin lian kulpon» ne estas bona, oni uzu «al li lian kulpon» aŭ «lin pri lia kulpo». «lu(n)fojon vesperon» ne estas klare, oni metu «iufojon en vespero» aŭ «iufojon vespere, iufoje vesperon».

24. Utilo de akuzativo.

En multaj okazoj fuŝkompreno ne estas ebla, kiam oni forlasas la akuzativon, tamen ili eraras, kiuj opinias, ke oni povas tute eksigi tiun formon, pro tio, ke angloj, francoj, ktp. ĝin preskaŭ ne posedas (ĉe pronomoj ili ja ankaŭ ĝin uzas): oni ne pripensas, ke en tiuj lingvoj ekzistas anstataŭe paro!turnoj, kies ellerno estas pli komplika, ol meto de -n. La du frazojn «mi ŝatas lin pli ol mia frato; . . . pli ol mian fraton» oni devus — ne uzante akuzativon — diri per: mi ŝatas li pli ol mia frato li ŝatas; . . . pli ol mi ŝatas mia frato. Krome, sen akuzativo la libera fraz-konstruo estas limigita.

25. Ŝajnaj eraroj.

«Oni nomis lin ĉefo» tie ni devas pense aldoni: ke li estu (ĉefo): kontraŭe: oni insultis lin, prezidanton, pro . . .; mi vidis lin (ke li estis) kuranta; mi vidis lin kurantan = dum li kuris; v. 27, 28, 175.

26. Akuzativo aŭ nomativo.

«Uzu la akuzativon ĉiam nur en tiaj okazoj, kie vi vidas, ke ĝi estas efektive necesa; en ĉiuj aliaj okazoj, kie vi nescias, ĉu oni devas

Sinn einer Rede klarer zu machen, es stört viel mehr, wenn er zu oft, als wenn er zu wenig angewandt wird. (Z. 1890). *Petro batis Paŭlon anstataŭ (bati) Vilhelmon.* Hier ist das *-n* bei *Vilhelmon* unerlässlich, namentlich, wenn *bati* weggelassen wird.

Reg. 3. Das **Eigenschaftswort** (Adjektiv) endet immer auf *a*. Deklination wie beim Substantiv. Der Komparativ wird mit Hilfe des Wortes *pli* (mehr), der Superlativ durch *plej* (am meisten) gebildet. Das Wort «als» heisst *ol*; z. B.: *pli blanka ol neĝo* weisser als Schnee.

**27. ! Das beige-
setzte Ad-
jektiv**

richtet sich betr. Akkusativ und Mehrzahl nach seinem Hauptwort. Wenn es sich auf zwei in der Einzahl stehende Hauptwörter bezieht, kommt es in die Mehrzahl: *la belaj libro kaj bildo* (dies zeigt an, dass beide schön sind. Andererseits kann auch das Hauptwort (entgegen dem deutschen Brauch) in der Mehrzahl stehen und die Eigenschaftswörter in der Einzahl: *inter la alta kaj malalta montoj staras domo.*

**28. Das prädi-
kative (in
der Aussage
stehende)
Adjektiv**

richtet sich in der Mehrzahl nach seinem Hauptwort, aber nicht im Akkusativ: ich halte sie für ehrlich *mi kredas ilin (estantaj oder ke ili estas) honestaj*; ich fand den Apfel gut *mi trovis la pomon bona (pomon bonan* heisst «den guten Apfel»).

**29. In Beziehung
zu einem In-
finitiv**

bekommt die Eigenschaft die adverbiale Form *sin ebrügi ne estas prudente*. Zuweilen findet man auch die *-a* form, dann muss man sich eben ein ausgelassenes Hauptwort zudenken: «*amase stari sur la strato estas malpermesita (faro)*». (Z. Dua libro, 24); s. 55, 175.

**30. Stellung
des Adjek-
tivs**

ist beliebig, im allgemeinen vor dem Hauptwort; ist das Adjektiv lang, oder gehören mehrere zusammen, so stehen sie besser nach.

uzi la akuzativon aŭ la nominativon — uzu ĉiam la nominativon. La akuzativo estas enkondukita nur pro neceso, ĉar sen ĝi la senco ofte estus ne klara.» (Z. Resp. 21).
Mi vidis lin, ne vin — tie almenaŭ la dua akuzativo estas necesa.

Reg. 3a. La adjektivo finiĝas per a. Kazoj kaj nombroj kiel ĉe la substantivo. La komparativo estas farata per la vorto «pli», la superlativo per «plej»; ĉe la komparativo oni uzas la prepozicion «ol».

27. ! Adjektivo apudmetita

akordiĝas laŭ kazo kaj nombro kun sia substantivo. Se ĝi rilatas al du aŭ pli substantivoj, ĝi ricevas multenombran formon: mi trovis mineralon kaj planton maloftajn (ambaŭ estas maloftaj). Aliparte oni foje uzas -oj, kie en la germana estas ununombro: *Die deutsche, dänische, holländische und schwedische Sprache gehören zu den germanischen* la lingvoj germana, dana, holanda kaj sveda apartenas al la ĝermanaj.

28. Adjektivo predikateca

akordiĝas kun sia substantivo nur laŭ nombro, ne laŭ kazo: mi juĝas la vinon bongusta, (laŭ mia juĝo ĝi estas bongusta); mi juĝas la vinon bongustan, (oni scias aŭ diras, ke la vino estas bongusta, kaj nun mi diras mian juĝon).

29. Rilato al infinitivo.

Kiam eco rilatas al infinitivo, aŭ tuta frazo, tiam la eca vorto ricevas formon adverban: resti kun leono estas danĝere (Ekz-o 7, 5). lafoje oni trovas ankaŭ finaĵon -a, en tia kazo oni pense aldonu substantivon ellasitan: resti kun leono estas danĝera (afero); v. 55, 175.

30. Loko de 1^a adjektivo

estas laŭvola, ĝenerale antaŭ ĝia substantivo, sed se la adjektivo estas longa, aŭ se pluraj estas kune, tiam pli bone oni postmetu ĝin.

31. Einfacher Vergleich
wird gegeben durch: *tiel (granda) kiel (li)*; *same . . . kiel*; (*same . . . ol* ist nicht gut): *tia(n) . . . kia(n)*; *tiom (da) . . . kiom*;
32. Gegensätzlicher Vergleich.
alia ol: niemand anderes als du, *neniu (alia) ol vi*; ich habe lieber eine Birne als einen Apfel, *mi preferas piron (pli) ol pomon*. *Ju pli . . . des pli*; *ju malpli . . . des (mal)pli*; *malŝama* (oder *malŝame*) . . . *ol*.
33. Steigerung (Komparativ)
pli . . . ol, malpli . . . ol. Manchmal braucht man im Deutschen den Superlativ, wo in Esperanto, sinngemäss, der Komparativ stehen muss: er ist der grösste von beiden *li estas (la) pli granda*.
34. Vergleichender Superlativ.
plej . . . (el), malplej . . . (el): das war der Schönste von allen *tiu estis la plej bela el ili*; *la malplej granda el la tri*; s. 156.
35. Absoluter Superlativ.
Treege, plej, kiel eble plej: er hatte den günstigsten Platz *li havis plej oportunan lokon*.
36. *La plej bone*.
Diese Form brauchte Dr. Samenhof häufig beim adverbialen Superlativ: *li la plej bone vidis*; s. a. 10.
37. ! Falscher Komparativ im Deutschen.
Eine grössere Stadt *iom granda urbo*; ein besseres Theater *sufiĉe bona teatro*.
38. -a und -anta.
Das gewöhnliche Adjektiv bezeichnet eine dauernde Eigenschaft, das partizipiale eine vorübergehende: *blanka rozo, floranta rozo*.
39. Zu häufige -aj und -oj
wird der Sprachkünstler gerne vermeiden (obgleich ein Professor für alte Sprachen diese, ihn an das Griechische erinnernden Laute ungemain angenehm fand). Hier einige Vorschläge: *ili kiuj* (statt *ĉiuj tiuj, kiuj*); *ĉiu homo kiu* (statt *ĉiuj homoj, kiuj*); *la pac-amantoj (la homoj, kiuj amas pacon)*; *ti-kiuj (tiuj, kiuj)*; *seg-, bor- kaj tranĉiloj (segiloj, boriloj kaj tranĉiloj)*.

31. Egala komparo. Por ĝi oni uzas: tiel (granda) kiel (ŝi); tia(n) . . . kia(n); tiom (da) . . . kiom; same . . . kiel; («same . . . ol» ne estas bona).
32. Malegala komparo. alia (propono) ol (via); neniu (alia) ol (vi); ili preferis panon (pli) ol kukon; ju pli (vi kantos), des pli (bone estas); ju malpli . . . des (mal) pli; malsama (aŭ malsame) . . . ol.
33. Komparativo. (mal)pli . . . ol. En la germana oni iafoje uzas superlativon, kie temas fakte pri komparativo: *Karl ist der älteste von beiden* Karlo estas la pli aĝa (el ambaŭ).
34. Superlativo kompara. (mal)plej . . . el: li elektis la plej grandan el la fruktoj *er hat die grösste Frucht (von allen) genommen*; v. 156.
35. Superlativo absoluta. Por ĝi oni uzas: tre(ege), (la) plej, kiel eble plej: venu al ni kiel eble plej baldaŭ *komme möglichst bald zu uns*.
36. La plej bone. Ĉe adverba superlativo d-ro Z. ofte uzis la artikolon: «mi sendos mian ministron, kiu la plej bone vidos» (Kr. 20); v. 10.
37. ! Ne korekta komparativo en la germana. *In einer besseren Familie* en ŝatinda familio, *eine grössere Anzahl Häuser* iom granda aro da domoj.
38. -a kaj -anta. Eca adjektivo enhavas en si la ideon de ĉiama eco; participo, t. e. adjektivo, devenanta de verbo, montras econ nedaŭran: granda domo; fluanta akvo.
39. Tro oftaj -aj, -oj, -uj. Bona literaturisto ilin evitas (kvankam iu prof-ro por antikvaj lingvoj ilin juĝis tre agrablaj, ĉar ili memorigas lin je la greka lingvo, multe ŝatata de li). Jen kelkaj proponoj por evito ilin: ti-kiuj anstataŭ: tiuj, kiuj); grupanaro (ĉiuj grupanoj); pom-, pir-kaj prunoj (pomoj, piroj kaj prunoj).

Reg. 4. Die Grund-Zahlwörter (undeklinierbar) sind folgende: *unu* (1), *du* (2), *tri* (3), *kvar* (4), *kvin* (5), *ses* (6), *sep* (7), *ok* (8), *naŭ* (9), *dek* (10), *cent* (100), *mil* (1000). Zehner und Hunderter werden durch einfache Anreihung der Zahlwörter gebildet; z. B. *kvin-cent tri-dek tri* — 533. Ordnungszahlwörter entstehen, indem sie die Endung des Adjektivs annehmen; z. B.: *kvara* vierter. Vervielfältigungszahlwörter — durch Einschlebung des Suffixes *obl*; z. B.: *triobla* dreifach. Bruchzahlwörter — durch *on*; z. B.: *kvarono* ein Viertel. Sammelzahlwörter — durch *op*; z. B.: *duope* — selbender. Distributive Zahlwörter — durch das Wort *po*; z. B.: *po kvin* — zu fünf. Ausserdem gibt es Substantiv- und Adverbialzahlwörter: z. B. *cento* das Hundert, *due* zweitens.

40. Unu

sollte nur als Zahlwort gebraucht werden. Es kann auch als Fürwort gebraucht werden, dann meist in Verbindung mit *alia*, in diesem Fall kann es die Endungen *-n*, *-j*, *-jn* bekommen: den einen sah ich, den andern nicht *la unun mi vidis*, *la alian ne*. Dieser Gebrauch mag die Ursache sein, dass *unu* nicht wie die übrigen Grundzahlen einsilbig ist. Diese zweite Bedeutung des Wortes lässt sich vermeiden, wenn man dafür *tiu*, *iu* und dergl. setzt: *(t)iu mi vidis*, *la alian ne*; *kelkaj restis*, *aliaj foriris*.

41. Ambaŭ

bedeutet «alle zwei» *la ambaŭ* ist nicht zu empfehlen, auch im Sinne von «sowohl» soll das Wort nicht verwendet werden: also nicht: *mi loĝas en Londono ambaŭ en somero kaj en vintro*, sondern *kiel en . . .*, *tiel ankaŭ . . .*, oder *ne nur en . . .*, *sed ankaŭ en . . .* (Z).

42. Zahlwörter
mit -o

bekommen ein folgendes *da*: 12 Äpfel *dekdu pomoj*; ein Dutzend Äpfel *dekduo da pomoj*; *milionoj da markoj*.

43. Datum-
angaben

Den 2. Mai 1921 (*la*) *duan (tagon) de Majo en (la jaro) mil naŭ-cent du-dek unua* oder *2an en Majo 1921a*, oder *je l' dua de Majo. Duan*

Reg. 4a. La numeraloj fundamentaj (ne estas deklinaciataj) estas: unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil. La dekoj kaj centoj estas formataj per simpla kunigo de la numeraloj. Por la signado de numeraloj ordaj oni aldonas la finiĝon de la adjektivo; por la multoblaj — la sufikson «obl», por la nombraj — «on», por la kolektaj — «op», por la disdividaj — la vorton «po». Krom tio povas esti uzataj numeraloj substantivaj kaj adverbaj.

40. Unu

Oni ĝin uzu kiel eble nur numerale. Tamen oni povas uzi ĝin ankaŭ pronome, kaj tiam precipe kun la vorto «alia». Tiukaze ĝi povas ricevi la deklinajn finaĵojn: la unun mi trovis, la alian ne; unuj venis, aliaj foriris. (Tiu uzeblo eble estis la kaŭzo, ke «unu» ne estas unusilaba kiel la aliaj numeraloj fundamentaj). Oni povas eviti tiun pronoman uzadon, se oni uzas anstataŭe «tiu, iuj», k. s.: tiuj venis, tiuj foriris; iuj (kelkaj, pluraj) venis, aliaj foriris.

41. Ambaŭ

Ĝi «signifas «ĉiuj du», t. e. ĝi estas uzata anstataŭ «ĉiuj», kiam ni parolas nur pri du personoj aŭ objektoj». Oni ne diru: ambaŭ en somero kaj en vintro, oni diru: ne nur en somero, sed ankaŭ . . . «Kvankam mi ofte uzis la formon «la ambaŭ», tamen mi opinias nun, ke pli logika estas uzi la vorton «ambaŭ» sen artikolo.» (Z. Resp. 28).

42. Numeraloj kun -o

Ilin sekvas «da»: cent personoj; cento da personoj; mil markoj; multajn milojn da ŝafoj.

43. Esprimoj pri dato

Kiun daton ni havas? Estas la dua (tago) de Aprilo; la trian de Aprilo, aŭ: je la tria de Aprilo; oni ne rajtas diri li ĝisvivis la dudekan Majon, kiam temas pri dudeka tago de Majo, ĉar «dudeka Majo» estas Majo en la dudeka jaro.

- Majon* ist nicht klar (ein Maikäfer, der in einem zweiten Jahr kommt, erlebt *duan Majon*).
44. Zeitangaben
Wieviel Uhr ist es? *kioma horo estas?* Es ist zwei Uhr *estas la dua (horo)*; um 12 Uhr 30 *je dekduo kaj duono, je l' dekdua (horo) kaj duona, je dekduo (kaj) tridek (minutoj), je duono de la (oder antaŭ la) unua, je duono post tagmexo* oder *noktomexo*. Nach $\frac{3}{4}$ 6 Uhr *post tri kvaronoj de la sesa*.
45. Altersangaben
Wie alt bist du? *kiun aĝon vi havas?* ich bin zehn Jahre alt, ich bin zehnjährig *mi havas dek jarojn, mi estas dekjar(aĝ)a*.
46. Bruchzahlen
 $20 \frac{4}{5}$ *dudek kaj kvar kvinonoj*, hier ist *kaj* durchaus nötig, um ein Missverständnis zu vermeiden. *Du kaj duonan horo(j)n mi atendis*.
47. -obla, -foja
Duobla peto zweifache Bitte, (Bitte von zwei Seiten, oder von einer Seite, aber zwei Bitten zugleich; *dufoja peto* zweimalige Bitte, (2 mal hinter einander).
- 48 Beim Rechnen
 $2 + 3 = 5$ *du kaj (oder al, plus) tri estas (oder faras) kvin*; $2\frac{1}{2} + 3,5 = 6$ *du kaj duono al (oder plus) tri, komo kvin estas ses*; $6 - 4 = 2$ *ses minus kvar (oder ses for kvar, kvar de ses) jaras du*; $4 : 2 = 2$ *du en kvar estas dufoje*; $2 \times 4 = 8$ *duoble kvar faras ok*.
49. je = po!
Man kann nicht sagen *je 80 centimoj po funto* oder *30 mejlojn po horo*, sondern es muss heißen *po 80 centimoj por (ĉiu) funto, po 30 mejloj en horo*. (Z. Rev. II, 587); s. a. 163.
50. Unbestimmte Zahlwörter
Alia, cetera, io, iom(ete) (da), kelka, kelke (da), kiom (da), (mal)multa, multe (da), Forts. im E. T.
51. «Von» nach Zahlwörtern
wird meistens mit *el* übersetzt: *du el ili, kelkaj el la amikoj*. Häufig wird auch folgende Wendung gebraucht: *unu mia amiko, kelkaj niaj anoj, du iliaj bovoj (du el iliaj)*; s. a. 34, 69, 156.

44. **Esprimoj pri horlog-tempo**

Kioman horon ni havas? (ni havas) la duan; estas la dua (horo); $\frac{1}{4}3$ dua kaj kvarono, aŭ kvarono de la tria; $\frac{1}{2}3$ dua kaj duono; duono de la tria; $\frac{3}{4}3$ du kaj tri kvaronoj, aŭ (unu) kvarono antaŭ la tria, aŭ dua (kaj) kvardek kvin (minutoj); la trajno foriris akurate je 1' kvara kvindek.

45. **Diroj pri aĝo**

Kiun aĝon vi havas? kiom da jaroj vi havas? Mi havaŝ dek jarojn; mi estas dekjar(aĝ)a.

46. **Nombronroj**

$30\frac{3}{4}$ tridek kaj tri kvaronoj; ĉi tie la «kaj» estas necesa, por eviti fuŝkomprenon. Mi atendis du horojn kaj duonan.

47. **-obla, -foja**

Du-obla peto estas peto de du flankoj, aŭ de unu flanko du petoj samtempe; du-foja peto estas peto dufoje dirita.

48. **Kalkulado**

$23 + 8 = 31$ dudek tri kaj (aŭ plus) ok estas (aŭ faras) tridek unu; $36 - 4 = 32$ tridek ses minus (aŭ for) kvar faras tridek du; $5 \times 20 = 100$ kvinoble dudek estas cent; $30 : 2 = 15$ tridek dividite per du estas dek kvin aŭ: du en tridek estas dekkvin-foje.

49. **je (germana) = po**

«Oni ne povas diri: je 80 centimoj po funto, aŭ 30 mejlojn po horo, sed oni devas diri: po 80 centimoj por (ĉiu) funto, po 30 mejloj en horo.» (Z. Rev. II, 587) v. 163.

50. **Nedifnraj numeraloj**

(daŭrigo de la listo en G. P.) malpli (da), nenio (el), neniom (da), neniŭ (el), pli (da), tiom (da); v. 163, 164.

51. **Von post numeraloj**

Pleje oni ĝin tradukas per «el»: du el ni; pluraj el la ĉeestintoj. Ofte oni ankaŭ uzas jenajn formojn: unu via libro; multaj liaj leteroj; G. P., same 34, 69, 156.

Reg. 5. Die persönlichen Fürwörter sind: *mi* (ich), *vi* (du, ihr), *li* (er), *ši* (sie), *ĝi* (es; von Tieren oder Sachen), *si* (sich), *ni* (wir), *ili* (sie, Mehrzahl), *oni* (man). Possessive Pronomina werden durch die Hinzufügung der Endung des Adjektivs gebildet. Die Pronomina werden gleich den Substantiven dekliniert z. B.: *mi-a* mein, *mi-n* mich.

52. Ci = du

In obiger Grammatik-regel nicht enthalten, aber im «Universala Vortaro» aufgeführt. Es wurde der Vollständigkeit wegen aufgenommen, aber offenbar von Dr. Samenhof nicht geschätzt, selbst in seinem berühmten «Kongressgebet» ist *vi* gebraucht.

53. Vi, vi

Kleinschreibung in allen Fällen ist zu empfehlen (Z).

54. li, ŝi, ĝi

Die beiden ersten sind nur für Personen und allenfalls für Tiere anzuwenden, wenn deren Geschlecht bekannt ist. Sonst wird *ĝi* benützt, was aber nicht (z. B. bei einem Kinde) als verächtlich angesehen werden darf. Doch wird man auch bei *homo*, *ulo* lieber *li* anwenden, bei *persono* darf keinesfalls *ŝi* gebraucht werden.

55. «es»

wenn «es» sich auf vorher Besprochenes bezieht: *ĝi* oder *tio* z. B. *tio estas vi*, *Ivan'* oder *ĝi estas vi*, *Ivan'* (Z.); wenn es sich auf einen Infinitiv bezieht, wird es nicht übersetzt und das Adjektiv wird Adverb z. B. es ist leicht, ihn zu betrügen *estas facile*, *trompi lin* s. 29; das unpersönliche «es» wird nicht übersetzt: es donnert *tondras*.

56. ! Nicht zu sparsam mit den Fürwörtern!

Weil die Zeitwort-formen unverändert bleiben, muss man der Klarheit wegen, häufiger als im Deutschen die Fürwörter anwenden: *donu al mi*, *mi petas*, *la panon* (also nicht nur *petas*), oder besser: *(bon)volu doni al mi la panon!*

57. si

soll nur für die dritte Person verwendet werden, nicht, wie manche Slaven tun, für die erste

Reg. 5a. Pronomoj personaj mi, vi, li, ŝi, ĝi (pri objekto aŭ besto), si, ni, vi, ili, oni; la pronomoj posedaj estas formataj per la aldono de la finiĝo adjektiva. La deklinacio estas kiel ĉe la substantivoj. Ekz-e: ili, de ili, al ili, ilin.

52. ci

«Ci» ne estas enhavata en la supre citita gramatik-regulo, sed troviĝas en la Universala Vortaro. Pro kompletigo ĝi estas tie, sed ŝajne d-ro Z. ne multe ĝin ŝatis: eĉ en sia fama «Kongresa Preĝo» (dirita ĉe l' malfermo de la unua internacia Esp-o-Kongreso en Bulonjo-sur-mar) li uzis «vi».

53. Vi, vi

D-ro Z. rekomendas skribi tiun vorton ĉiam minuskle: vi, ne Vi; Resp. 24.

54. li, ŝi, ĝi

La du unuajn oni uzu nur por persono, eble iafoje ankaŭ por besto, se estas konata ties sekso. En aliaj okazoj oni uzu «ĝi», sed tio ne estu rigardata kiel aĉigo (ekz-e parolante pri infano). Tamen oni ĉerte preferas «li» ĉe «homo» kaj similaj vortoj, laŭ kutimo en naciaj lingvoj; (Z. Resp. 24).

55. es

Se la neŭtra «ĝi» rilatas al io antaŭe priparolita, tiam oni uzas «ĝi» aŭ «tio», ekz-e: tio estas vi, Ivan', aŭ: ĝi estas vi, Ivan' (Z.); se ĝi rilatas al infinitivo, tiam sekvas adverbo: tion fari estas nebone; v. 29; la nepersonan *es* oni ne tradukas: hajlas, pluvegis.

56. Ne tro ŝparu
la pronomojn

Ĉar ne ŝanĝiĝas la verb-formoj laŭ persono kaj nombro, oni devas pli ofte uzi pronomojn, ol tio necesas en la germana: *ich sagte zu ihm: «bist eben ein Esel»* mi diris al li: «vi ja estas malsaĝulo».

57. si

estu uzata nur por la tria persono, ne, kiel iafoje faras slavo, ankaŭ por la unua kaj dua: «vi ricevos la permeson, sin levi el la maro»

oder zweite Person auch: *mi lavas min, ŝi lavas sin; kiun oni nur povas al si prezenti* (Z.). *singarda* wird als ein Wort auch für die 1. und 2. Person gebraucht. Sich = einander, wird mit *reciprocke* oder *unu (la) alian* gegeben: *ili (inter)-batas reciproke*.

58. oni, onin, onia

Samenhof vermied *onin* und *onia*, hält sie aber nicht für fehlerhaft (Rev. I 569). Das prädikative Adjektiv nach *oni* kann auch in der Mehrzahl gebraucht werden, es geschieht aber selten, ist besser zu vermeiden: *oni estis afabla al mi. Oni (diras) = estas (dir)ate*.

59. sia

Beziehen sich die Wörter «sein, seine, ihr, ihre» auf das Subjekt des Satzes und ist ihr zugehöriges Hauptwort nicht selbst auch Subjekt, dann ist *sia* anzuwenden: er ging mit seiner Schwester *li iris kun sia fratino* («seiner» bezieht sich auf das Subjekt «er», «Schwester» dagegen ist nicht Subjekt, deshalb *sia*); er und seine Schwester gingen *li kaj lia fratino iris* («seine» bezieht sich wohl auf das Subjekt «er», aber «Schwester» ist auch Subjekt, darum *lia*). Wo man im Deutschen statt «sein», oder «ihr» usw. sagen kann «von sich», da kann *sia* gebraucht werden, wo man sagen kann «von ihm, (ihr, ihnen)» da ist *lia, ŝia, ĝia, ilia* am Platz. *Se ili donadis al li okaxon, montri siajn novajn vestojn* (Z.). Dies könnte fehlerhaft scheinen, denn *siajn* bezieht sich auf *li*, das nicht Subjekt ist, aber wenn man *montri . . .* in einen vollständigen Nebensatz auflöst, ist die Sache in Ordnung: *ke li montras siajn vestojn*; s. 175.

60. lia, ŝia, ĝia, ilia

können auch statt *sia* angewendet werden, wenn Unklarheit ausgeschlossen ist: *homa lingvo kun ĝia amaso . . .* (Z. *Letero pri deveno de Esperanto*).

61. siatempe, ĝiatempe

Das erstere ist vorzuziehen, das zweite aber kein Fehler (Z. Rev. II, 587).

(Z., Kr. 37); vin levi estas pli korekta; tamen «singardi» oni povas uzi por ĉiuj personoj, ĉar ĝi fariĝis unuvorta esprimo. *Sich* en la senco «unu la alian» povas esti tradukata per «reciproke».

58. oni, onin,
onia

Z. evitis onin, onia, tamen li ne nomis ilin eraraj (Rev. I, 569). Adjektivo predikatea post «oni» povas esti uzata en plinombro, sed tio okazas malofte, prefere oni evitu ĝin. Ekz-e: oni estas afablaj al mi; «oni (diras)» estas ankaŭ esprimebla per «estas (dir)ate».

59. sia

Sein, seine, ihr, ihre rilatas al la subjekto en frazo, kaj se tiuj vortoj kun sia substantivo ne estas same subjektaj, tiam oni ilin traduku per «sia»: li petis de sia patro («sia» rilatas al subjekta «li», kaj la aldonita substantivo «patro» estas ne subjekto, tial oni uzas «sia»). Karlo kaj lia fratino kantis («lia» rilatas al la subjekto «Karlo», «fratino» estas same subjekta, tial «lia»). Kie en la germana oni povas diri anstataŭ *sein, ihr: von sich*, tie oni uzu «sia»; kie oni povas diri *von ihm, von ihr, von ihnen*, tie ĝusta traduko estas «lia, ŝia, ĝia, ilia». Mia onklo iris kun siaj amikoj el sia ĝardeno ĝis ilia domo (la ĝardeno apartenas al la subjekta «onklo», tial «sia», la domo apartenas al la ne subjekta «amikoj», tial «iliaj»). Se oni dirus «la onklo iris el lia ĝardeno» oni povus pensi pri ĝardeno apartenanta al persono, pri kiu oni parolis antaŭe.

60. lia, ŝia, ĝia

p o v a s esti uzataj anstataŭ «sia», se ne povas okazi fuŝkompreno; certe pro belsoneco «sia» estas preferinda.

61. siatempe,
ĝiatempe

La unua estas preferinda, la dua ne eraro (Z. Rev. II, 587).

62. Samenhof-
tabelle
63. 5 Stamm-
silben
64. 4(5) Endungen
65. ki-wörter
66. io, tio usw.
67. l io bona
68. in, tiu usw.
69. tio oder tiu
- Manche Sprachen haben ähnliche Anordnung, aber in keiner ist solche Regelmässigkeit.
- i- Unbestimmtes, ki- Frage oder Beziehung auf Vorgegangenes, ti- Hinweis, ĉi- Verallgemeinerung, neni- Verneinung.
- o nicht näher bezeichnete Sache, -u Person oder näher bezeichnete Sache, -es Genitiv-form zum vorigen, -a Art oder Beschaffenheit. (-al, -am, -e, -el, -om; s. 103.
- Jede Frage wird mit einem dieser Wörter, oder mit ĉu ob, eingeleitet. Da sie unter den Tabellenwörtern am häufigsten vorkommen, sollte man sie zuerst gründlich üben.
- sind, wie die Endung zeigt, als Substantive anzusehen, sie können also nicht mit einem andern Hauptwort verbunden werden. Akkusativ -n können sie bekommen, eine Mehrzahlform ist nicht zu empfehlen, nötigenfalls brauche man *iaj aferoj, kelkaj aĵoj* (Z. Rev. I, 472).
- «ein gutes Etwas», logisch richtiger als «etwas Gutes».
- werden selbständig und adjektivisch gebraucht: *tiu lin vidis, tiu homo lin . . .*; «wer» ist zuweilen, je nach dem Sinn, mit *tiu kiu, (ti-kiu), kiuĵ* oder *ĉi, kiuj* zu übersetzen; s. 39 . . . Statt *neniu* kann auch zuweilen *ne (iu)* stehen: ich habe keine Schuld *mi ne havas (ian, oder iun, iel) kulpon*.
- «Das» ist manchmal mit *tiu* zu geben: das ist der Mann (sind die Leute) *tiu(j) estas la homo(j)*. Bei den Pronominal-adverbien (woraus, worin, darauf usw.) ist, je nach dem Sinn, -o oder -u zu brauchen: woraus folgt, dass . . . *el kio sekvas, ke . . .*; das Haus, woraus er kam

62. Zamenhofa tabelo Kelkaj lingvoj posedas similan aranĝon, sed neniu el ĉiuj tiel kompletan.
63. Radik-silaboj i- — io nedifinita; ki- — demanda aŭ rilata al antaŭaĵo; ti- — montra; ĉi — ĝeneraliga; neni-: nea.
64. 4 (5) finaĵoj -o: substantivaĵo, ne precize difinita; -u: persono aŭ difinitaĵo; -es: genitiva formo de u-formo; -a: speco aŭ kvalito; (-al, -am, -e, -el, -om; v. 103).
65. ki-vortoj Ĉiu demando komenciĝas per iu ki-vorto, aŭ per ĉu *ob: wer singt?* kiu kantas? *sangst du: (ich frage) ob du sangst?* ĉu vi kantis?
66. io, tio, ktp. Ili estas, kiel montras la finaĵo, substantivaj, ili tial ne estu ligataj kun substantivo alia. Akuzativan -n ili povas ricevi, la oj-formo ne estas rekomendinda. Ekzemplo en kiu oni povas uzi tian formon: lia potenco konsistas el diversaj ioj, el kiuj ĉiu aparte ne estas grava, sed...
67. ! io bona tio estas pli logika formo ol la germana *etwas Gutes* (ia bono).
68. iu, tiu, ktp. Oni uzas ilin memstaraj aŭ adjektivaj: kiu venis en la domon? kiun libron vi deziras? *Wer* oni traduku laŭ la senco: tiu kiu, (ti-kiu); kiuj, aŭ: ili, kiuj; v. 39. Anstataŭ «neniu» oni iafoje povas meti «ne (iu)»: enestis neniu letero = ne enestis (iu) letero.
69. tio, kio, ktp., tiu, kiu, ktp. *Das* oni tradukas iafoje per «tiu»: *das sind saubere Freunde* tiuj amikoj ne estas fidindaj. Ĉe l' pronom-adverboj (*wobei, weshalb, weswegen*, ktp.) oni uzu, laŭ senco -o aŭ -u: *weshalb lacht er?* pro kio li ridas; *der Grund, weshalb ich das sage* la kaŭzo,

- la domo, el kiu li venis.* «Von» nach *tiu, ĉiu* usw. wird durch *el* übersetzt; *kiu el vi fajfas*; s. 51, 156.
70. *ĉi* kann den Wörtern auf *-o, -u, -es, (-e)*, vor- oder nachgestellt werden und bezeichnet dann das nächstliegende: *tie* dort; *tie ĉi* oder *ĉi tie* hier. Dr. Samenhof sagt, das Vorstellen sei des Wohlklangs wegen vorzuziehen. Das Setzen eines Bindestrichs (*ĉi-tie*) hält er für einen irrtümlichen Brauch. Neuerdings wird *ĉi* vielfach ohne *tiu* usw. gebraucht, dann aber ein Bindestrich angewendet: *Mi skribas ĉi-leteron.* Man wende *ĉi* nicht unnötig an, für «dieser oder jener» genügt *tiu aŭ tiu.*
71. *ajn* «(wer oder wo usw. es) auch (sei)»: betont stärker das *kiu, kie* usw.: *kiam ajn ĝi okazis* wann immer es geschehen sein mag.
72. Genitivform *-es* *ies, ties* usw. = *de iu, de tiu.* Das deutsche «dessen: deren» kann nicht immer mit *ties* gegeben werden, wo es durch «von welchem» ersetzt werden könnte, muss *kies* gebraucht werden: Er hat einen Sohn, dessen Frau starb gestern *li havas filon, ties edxino mortis* hieraŭ; aber: sein Sohn, dessen Frau starb... *lia filo, kies edxino mortis*... Die Endung *-es* auch bei *mi, vi* usw. anzuwenden, ist nicht gebräuchlich, wenngleich es hie und da vorkommt; *kies estas ĉi-domo?* Antwort: *mia* oder *al mi* (nicht *mies*); (Sint. 32).
73. *ia, tia* usw. Der Begriff dieser Worte kann verstärkt werden, indem man an ihrer Stelle *iela, tiela* usw. braucht, ebenso *iumaniera, tiumaniera.*
74. *tiu, ĉiu; tia, ĉia* Die Formen mit *-u* haben immer in sich die Idee eines Hauptworts oder Fürworts, die auf *-a* dagegen haben die Idee einer Eigenschaft: *en kiu urbo vi loĝas? en Parizo; en kia urbo vi estis? en bela urbo.* Zwischen *iu* und *ia, neniu*

- pro kiu mi tion diris. *Von* post tiu, kiu ktp. traduku per «el»: ĉiu el ili plendis; v. 51, 156.
70. ĉi estas antaŭ-metata aŭ post-metata al la vortetoj, finiĝantaj per -o, -u, -es, (-e, -am, -al, -el); ĝi tiam montras la pli proksiman: tiu *jener*; tiu-ĉi *dieser*. D-ro Z. diras, antaŭ-meto de «ĉi» estas preferinda pro belsoneco. Meton de interliga streketo li juĝas erara kutimo; (Z. Resp. 26). De antaŭ kelka tempo oni ofte uzas «ĉi» sen «tiu» aŭ simila vorto; en tia okazo oni metas interstreketon: *mit diesem Brief* kun ĉi-letero. Oni evitu tro oftajn «ĉi»: mi vidis lin tie kaj tie, (an-stataŭ: tie kaj tie ĉi).
71. ajn pli akcentas la vortetojn de la Zamenhofa tabelo: ĉiu ajn tion scias = ĉiu, fakte ĉiu, neniuj esceptite.
72. Genitiva
-es ies, ties, kies, ktp. La germanajn *dessen*, *deren* (ties) oni ofte uzas en la senco de *wessen*, *welcher*; en tiaj okazoj oni devas ilin traduki per «kies»: *ich kenne die Stadt, nicht aber deren Museen* mi konas la urbon, sed ne ties muzeojn; *ich bat sie, deren* (aŭ *von welcher die*) *Schwester* . . . mi petis ŝin, kies fratino . . . Ne estas kutimo, uzi finaĵon -es ankaŭ ĉe personaj pronomoj, tamen iafoje oni renkontas tian uzon. Oni uzas la es-vortojn laŭ germana kutimo, ankaŭ sen artikolo: «kies domo», ne: kies la domo»
73. ia, tia ktp. La sencon de Ĵ ĉi-vortoj oni povas pli-akcenti uzante «iela, tiela» ktp.; same per iumaniera, iamaniera, tiumaniera ktp.
74. tiu, ĉiu —
tia, ĉia La u-formoj entenas la ideon de substantivo aŭ pronomo, kaj la a-formoj ideon de eco: kiu profesion vi havas? mi estas bakisto; kian profesion li havas? malagrablan, bon-

und *nenia* sind diese Unterschiede nicht gross, deshalb wird oft *ia*, *nenia* gebraucht, wo genau genommen *iu*, *neniu* richtiger wäre (vermutlich ist die leichtere Sprechbarkeit der Grund).

75. **tio, kio;**
tiu, kiu usw.

Vielfach benützt man die beiden einander entsprechenden Formen: *kia patro*, *tia filo* wie (was für einer) der Vater, so (ein solcher) der Sohn. Doch wird statt *tia* auch *sama* benützt: *reguloj estas samaj, kiaj por substantivo*. Oft wird *tiu*, der Kürze wegen, ganz weggelassen, (wie auch im Deutschen): (der,) der das getan hat.

Reg. 6. Die Zeitwort-formen sind in bezug auf Person und Zahl unveränderlich *mi faras* ich mache, *la patro faras* der Vater macht, sie machen *ili faras*. Formen des Zeitworts: die Gegenwart endigt auf **-as**, die Vergangenheit auf **-is**, die Zukunft auf **-os**, die bedingende Form hat **-us**, die Befehls- oder Wunschform **-u**, die unbestimmte Form (Nennform) hat **-i**. Partizipien (Mittelwörter) adjektivisch oder adverbial gibt es folgende: **tätig** (aktiv), gegenwärtig **-ant** (*lernanta* jetzt lernend); vergangen **-int** (*lerninta* gelernt habend); zukünftig **-ont** (*lernonta* lernen werdend); **leidend** (passiv), gegenwärtig **-at** (*lernata* jetzt gelernt werdend); vergangen **-it** (*lernita* gelernt worden seiend); zukünftig **-ot** (*lernota* in Zukunft gelernt werdend). Alle Formen der Leideform (Passiv) werden mit Hilfe der entsprechenden Form des Wortes *esti* (sein) und dem nötigen Partizip gebildet, wobei die Präposition *de* gebraucht wird.

76. **-as**

Diese Form wird wie im Deutschen angewandt: **1.** wenn etwas im Augenblick des Sprechens geschieht: ich arbeite (jetzt), **2.** wenn etwas gesagt wird, das jederzeit gültig ist: dieser Baum blüht im April; **3.** auch bei Vergangenem, wenn etwas anschaulicher erzählt wird: ich kam ins Haus, da bellt der Hund und . . . *mi venis en la domon, jen! bajas la hundo kaj . . .*

salajritan, ne taŭgan por li, ktp. Inter «iu, neni» kaj «ia, nenia» tiu diferenco ne estas granda, tial oni ofte uzas la a-formojn, kie la u-formoj estus pli korektaj (versajne la pli facila paroleblo estas kaŭzo por tio).

75. ti-, ki-

Ofte oni uzas ambaŭ respondajn formojn: kia laboro, tia pago; tamen oni ankaŭ renkontas «sama» anstataŭ «tia»: ni havas saman (aŭ: samspecan) hundon, kian li (havas). Ofte oni forlasas «tiu», (kiel en la germana): (tiu) kiu tion faris; malsano estas (tio), kion mi plej timas (Sint. 35); v. 39, 175.

Reg. 6a. La verbo ne estas ŝanĝata laŭ personoj nek nombroj. Formoj de la verbo: la tempo estanta akceptas la finiĝon **-as**; la tempo estinta **-is**; la tempo estonta **-os**; la modo kondiĉa **-us**; la modo ordona **-u**; la modo sendifina **-i**. Participoj (kun senco adjektiva aŭ adverbaj): **aktiva** estanta **-ant**; aktiva estinta **-int**; aktiva estonta **-ont**; **pasiva** estanta **-at**; pasiva estinta **-it**; pasiva estonta **-ot**. Ĉiuj formoj de la pasivo estas formataj per helpo de responda formo de la verbo «esti» kaj participo pasiva de la bezonata verbo; la prepozicio ĉe la pasivo estas «de».

Ekzemploj: mi (aŭ vi, li, ŝi, ĝi; ni, vi, ili) lernas *ich lerne* (*du lernst. er lernt; wir lernen, ihr lernet, sie lernen*); mi lernis *ich lernte*; mi lernos *ich werde lernen*; mi lernus *ieh würde lernen*; lernu *lerne*; lerni *lernen*; mi estas lernanta *ich bin am Lernen*; mi estas lerninta *ich bin fertig mit Lernen*; mi estas lernonta *ich bin im Begriff zu lernen*; mi estis lernanta *ich war am Lernen*; mi estis lerninta *ich war fertig mit Lernen, ich hatte gelernt*; mi estis lernonta *ich war im Begriff zu lernen*; daŭrigo: 81.

76. -as

Ĉi-formon oni uzas (kiel en la germana): 1^e kiam io okazas dum la parolo mem: mi laboras (nun); 2^e kiam oni parolas pri io, kio daŭre fakte: ĉi-arbo floras en Aprilo; 3^e ankaŭ pri pasintaĵo, kiam oni vivece rakontas ion, (ekzemplo en G.P.).

77. **! nicht -as,
sondern
-os!**

Im Deutschen wird, der Kürze wegen, oft die Gegenwart-form gebraucht, wo es sich um Künftiges handelt, da muss in Esperanto immer *-os* gebraucht werden: ich fahre morgen nach Berlin *mi veturos morgaŭ Berlinon*.

78. **! nicht -os,
sondern
-as!**

Bei «er wird krank sein» handelt es sich nicht um etwas Zukünftiges, deshalb ist zu sagen *li eble estas malsana* (nicht *estos*).

79. **-us**

soll nur gebraucht werden, wenn es sich wirklich um eine Bedingung handelt, man muss sich also einen Zusatz mit der gleichen Form denken können: er sagte, er käme gerne (wenn das und das wäre); steht dieser Zusatz nicht in Frage, so ist «kommt» (bezw. «wird kommen») zu übersetzen, denn er meinte doch: ich komme gerne; sie sagte, er würde (werde) ihn nicht grüssen *ŝi diris, ke li ne salutos lin*.

80. **Die ein-
fachen Zeit-
wort-
formen**

Mit diesen kann man alles ausdrücken (die Slaven kommen auch ohne zusammengesetzte Formen zurecht): ich habe geschlafen: ich schlief; er hatte geweint, als ich kam: er weinte, bevor ich kam; ich hätte es gern gesehen: ich würde es gern sehen *mi ĝin vidus volonte* (in Esperanto ist die *-us*-form zeitlos); ich werde gesucht: man sucht mich, usw.

81. **Zusammen-
gesetzte
Formen**

(Aktiv) Tätigkeitsform: *estas -anta (-inta, -onta); estis -anta (-inta, -onta); estos -anta* usw. (Passiv) Leideform: *estas -ata (-ita, -ota); estis -ata* usw. *Mi estas laŭdanta* ich bin einer der (jetzt) lobt, *mi estis laŭdonta* ich war einer, der loben wird, ich war im Begriff zu loben; *li estis laŭdita* er war einer, der gelobt worden ist, er war gelobt worden.

82. **-antas,
-atas usw.**

Diese gekürzten Formen würden keinen Bruch in der Sprache bedeuten, doch empfiehlt Dr. S.

77. ! ne -as, sed -os En la germana oni ofte, por mallongigi, uzas as-tempon anstataŭ os-tempo, en Esperanto oni uzu ĉiam la korektan os-formon.
78. ! ne -os, sed -as! Dirante *er wird krank sein*, oni ne parolas pri io estonta, tial oni diru: eble li malsaniĝis (kaj tial ne povis veni).
79. ! -us Ĝi estu uzata nur, se fakte temas pri kondiĉo; do, se oni povas aldoni duan, respondan frazon, same kun us-formo: li diris, ke li volonte venus. (se tio aŭ tio okazus); kiam ne temas pri tia kondiĉo, tiam oni diru: ke li volonte venos (ne: «venas», ĉar la afero ja estas estonta); *er würde ihn nicht grüssen (wenn er jetzt käme)* li ne salutus lin, se . . .
80. La simplaj verbformoj Per ili oni povas ĉion esprimi (sam-kiel la slavoĵ, kiuj ne posedas kunmetitajn verbformojn: mi estas dorminta = mi dormis; li estis dorminta = li dormis antaŭe (kiam mi venis); mi estas serĉata = oni serĉas min; li estos dirinta = li jam antaŭe diros (Z. Ekz-o, 24); li estus dirinta = li antaŭe dirus; (en Esperanto la us-modo enhavas ne nur la ideon de estanto).
81. Formoj kunmetitaj (Daŭrigo de listo antaŭ 76) mi **estos lernanta** *ich werde sein ein Lernender* = *ich werde am Lernen sein*; mi **estos lerninta** *ich werde sein einer, der gelernt hat* = *ich werde gelernt haben*; mi **estos lernonta** *ich werde im Begriff sein zu lernen*; mi **estus lernanta** *ich würde am Lernen sein*; mi **estus lerninta** *ich würde gelernt haben*; mi **estus lernonta** *ich würde im Begriff sein zu lernen*. Pasivo: ĝi **estas lernata** *es wird (ietzt) gelernt*, ktp.
82. -antas, -atas Tiuj ĉi mallongigitaj formoj ne estus rompo en la lingvo, tamen d-ro Z. ne rekomendas

- sie nicht zu brauchen, da die Silbe *-as*, wenigstens bis jetzt, nicht gleichbedeutend ist mit *estas*. (Z. Rev. I. 377).
- 83. Präpositionen nach der Leideform**
de braucht man für den Handelnden, *per* für sein Werkzeug: ich wurde von ihm mit dem Hammer geschlagen *mi estis batata de li per martelo*; s. 155, (156), 171.
- 84. Die Partizipialadjektive**
 (*-anta, -ata, -inta* usw.), werden wie gewöhnliche Eigenschaftswörter behandelt; s. a. 38.
- 85. -ota**
 in dieser Silbe liegt nur die Idee des Künftigen, nicht auch die des Sollens, doch wird sie oft in letzterem Sinn gebraucht: *plenumota devo* eine zu erfüllende Pflicht (genau: eine Pflicht, die erfüllt werden wird); für Fälle, wo es auf Genauigkeit ankommt, wird vielfach *-enda* (*plenum-(enda)*) benützt, auch kann man sagen: *devo, kiu estu plenumota*; für *li estas batota* kann man sagen *oni lin batu!* s. a. 93⁵.
- 86. Partizipialsubstantive -anto, -ato usw.**
 Sie bedeuten in der Regel Personen (*gvidanto, varbito*), bei andern Begriffen ist *-eco, ajo* usw. zu verwenden: *deziratajo, estonteco* = Zukunft (Z. Resp. 26, 28). Gerade bei letzterem ist *estonto* für «Zukunft» doch vorzuziehen, weil dieser Begriff unendlich viel häufiger vorkommt, als «ein Zukünftiger», wofür *estontulo*, bereit wäre. Ebenso: *pasinto* Vergangenheit, *pasintulo* Mensch der Vergangenheit.
- 87. Partizipialadverbien**
 Die Formen mit *-ante, -inte* usw. sind nur anzuwenden, wenn sich das betreffende Wort auf den Satzgegenstand (Subjekt) bezieht: *kantante li foriris* (oder *li kantante foriris*; *kantanta* wäre auch erlaubt). Romanen schreiben zuweilen (entsprechend ihrem Sprachbrauch) *ĉesinte la pluvo mi venis*; das ist fehlerhaft, denn *ĉesinte* bezieht sich nicht auf *mi*, man müsste sagen *post ĉeso de l' pluvo mi venis*.

ilin, ĉar, almenaŭ ĝis nun, la silabo «as» ne estas identa kun «estas».

83. Prepozicioj
post pasivo

Por la aganto oni uzas «de», por lia ilo «per»: *ich wäre von ihm mit dem Hammer geschlagen worden* mi estus batita de li per martelo; v. 155, (156), 171.

84. Participaj
adjektivoj

Oni ilin traktas kiel aliajn adjektivojn, laŭ deklino, loko, ktp. v. 38.

85. -ota

En tiu ĉi silabo enestas nur la ideo de estonto, sed ne ankaŭ tiu de devigo, tamen, pro manko de sufiksa esprimilo por «kiu devas esti», oni ofte uzas «-ot» en tiu ĉi senco: skribota letero *ein zu schreibender Brief* (la ĝusta senco estas *ein Brief, der geschrieben (werden) wird*); en okazoj, kie oni bezonas precizan esprimon, oni jam uzas novan (ne oficialigitan) sufikson «-end»: skribenda letero, v. 146.

86. Particip-
substantiv-
oj -anto,
-ato, ktp.

Ĝenerale ili signifas personojn (leganto, kongresinto); por aliaj signifoj oni uzu -eco, -aĵo: senditaĵo (pleje sufiĉas: sendaĵo), pasinteco *Vergangenheit*. Ĝuste por la lastcitita signifo oni prefere uzu «pasinto», ĉar la signifo estas multe pli ofte bezonata ol «pasint-ulo», tial oni havu: pasinto = tempo pasinta, pasintulo = homo de la pasinto.

87. Particip-
adverboj
-ante, -ate
ktp.

La formojn kun -ante, -inte ktp. oni uzu nur, kiam tia vorto interrilatlas kun la subjekto: mi vidis lin, promenante en la parko (promenante rilatas al «mi», tial «-e»): male: mi vidis lin, promenanta(n) en la parko (li estis promenanta, kaj «li» ne estas subjekto de l' frazo, tial -a). Erare iafaje francoj skribas: finite la kongreso, ni foriris; oni diru: kiam estis finita . . ., aŭ: post fino de . . .

88. dürfen Deutsche Hilfszeitwörter (ausser «sein», s. Reg. 6) Uebersetzung der Sätze s. E. T. 1. Ich darf gehen. 2. Man darf alles von ihm verlangen. 3. Er darf nur darum bitten. 4. Das dürfte schwierig sein.
89. haben 1. Er hat es gefunden. 2. Ich habe viel zu tun. 3. Was hat er zu zahlen. 4. Hast du Furcht?
90. können 1. Er kann es machen. 2. Du kannst gehen. 3. Du kannst es da lassen. 4. Ich kann Französisch. 5. Er sammelt soviel er kann. 6. Ob man es sehen kann? 7. Ich weiss, was ich tun kann. 8. Er kann nicht gesund sein. 9. Er schrieb so gut er konnte.
91. lassen 1. Lass' ihn gehen. 2. Lass ihn kommen. 3. Lasst uns gehen. 4. Das lässt sich hören.
92. mögen 1. Das mag sein. 2. Ich möchte Brot. 3. Er möge es sagen. 4. Was er auch schreiben mag. 5. Was mag er gesagt haben? 6. Er mag wollen oder nicht.
93. müssen 1. Ich muss arbeiten. 2. Du musst es nicht sagen. 3. Du musst es wissen. 4. Es muss wohl wahr sein. 5. Es musste heute gemacht sein.
94. sollen 1. Du sollst dich darum kümmern. 2. Was soll ich tun? 3. Er soll reich sein. 4. Wenn er mich fragen sollte.
95. werden 1. Er wird lachen. 2. Ich würde nicht gehen. 3. Sie wurden geschlagen. 4. Er wurde gesund. 5. Er wird fort sein.
96. wollen 1. Ich will das. 2. Willst du das tun? 3. Willst du reden! 4. Mach' was du willst. 5. Es will viel Sonne. 6. Das will viel heissen. 7. Ich wollte es tun.

88. rajti Germanlingvaj help-verboj (krom *sein*). Tradukoj de la frazoj en G.P. 1. Mi rajtas iri; mi havas permeson iri. 2. Oni povas ĉion postuli de li. 3. Li petu pri ĝi. 4. Tio estos malfacila.
89. havi 1. Li ĝin trovis. 2. Mi havas multon por fari. 3. Kion li devas pagi? 4. Ĉu vi timas?
90. povi 1. Li povas (aŭ: scias) fari ĝin. 2. Vi rajtas iri. 3. Lasu ĝin tie ĉi. 4. Mi posedas (aŭ: scias) la francan lingvon. 5. Li kolektas kiom ajn. 6. Ĉu ĝi estas videbla? 7. Mi scias kion fari. 8. Li certe ne estas sana. 9. Li skribis kiel eble plej bone.
91. lasi 1. Lasu lin (iri)! 2. Venigu lin; ordonu, ke li venu! 3. Ni iru! 4. Tio estas akceptebla.
92. voli, deziri 1. (Tio) povas esti. 2. Mi deziras panon. 3. Li diru ĝin! 4. Kion ajn li skribos. 5. Kion li eble diris? 6. Ĉu li volas aŭ ne; vole nevole.
93. devi 1. Mi devas labori. 2. Ne diru ĝin! 3. Estas necese, ke vi ĝin sciu. 4. Tio certe (aŭ: sendube) estas vera. 5. Ĝi estis farota hodiaŭ.
94. devi 1. Vi devas zorgi pri tio. 2. Kion fari? Kion mi faru? Kion mi faros? 3. Oni diras, ke li estas riĉa. 4. Se li min demandus.
95. fariĝi 1. Li ridos. 2. Mi ne irus. 3. Ili estas batitaj, ili estis batataj, oni batis ilin. 4. Li saniĝis. 5. Li eble estas for.
96. voli 1. Mi tion volas, deziras, ordonas. 2. Ĉu vi intencas tion fari? 3. Tuj parolu! 4. Faru tion, kio plaĉas al vi. 5. Ĝi bezonas multan sunlumon. 6. Tio estas rimarkinda. 7. Mi estis faronta ĝin.

97. «sich»-Wörter die in Esperanto nicht rückbezüglich sind und oft auch im Deutschen Nebenformen ohne «sich» haben

sich ängstigen (Angst haben) *timi*; sich aufhalten (verweilen) *restadi*, (od. bemängeln) *kritiki*; sich ausdrücken (ausdrücken) *esprimi*; sich bedanken (danken) *danki*; sich befinden (sein) *esti*, (od. gesundheitlich) *farti*; sich begeben (geschehen) *okazi*, (od. gehen) *iri*; sich beklagen (klagen) *plendi*; sich bemühen (Mühe haben) *klopodi*; sich bestreben (streben) *aspiri*, *celi*; sich bewerben (werben) *aspiri*, *kandidati*; sich beziehen (Bezug nehmen) *rilati*; sich einbilden *imagi*; sich empören *ribeli*; sich entrüsten (entrüstet sein) *indigni*; sich erbarmen (bemitleiden) *kompati*; sich ereignen (geschehen) *okazi*; sich erinnern (gedenken) *memori*; sich erkälten *malvarmumi*; sich erkühnen (wagen) *kuraĝi*; sich flüchten (fliehen) *fugi*; sich freuen (fröhlich sein) *ĝoji*; sich fühlen (in seinem Wert) *menkonfidi*, *aplombi*; (gesundheitlich) *farti*; (Forts. s. E. T.)

Reg. 7. Das Adverbium endet auf *e*; Komparation wie beim Adjektiv; z. B.: *mia frato pli bone kantas ol mi* mein Bruder singt besser als ich. (S. 31—36).

98. Die -e-Wörter

Wenn ein Eigenschaftswort sich nicht auf ein Hauptwort bezieht, sondern auf eine andere Wortart, so ist es ein Umstandswort, im Deutschen ist es zumeist ganz wie das unveränderliche prädikative Eigenschaftswort (s. 28). *facila, lernebla lingvo* eine leichte, lernbare Sprache; *facile lernebla lingvo* eine leicht lernbare . . ., «leicht» bezieht sich auf «lernbar», darum *facile*.

99. Besondere Formen

Womöglich *se eble*, soviel als möglich *kiel eble*, möglichst (gross) *kiel eble plej (granda)*.

100. Die -aŭ-wörter

Einige selbständige Adverbien (nicht von Haupt- oder Eigenschaftswörtern abgeleitet) haben die Endung *aŭ*: *adiaŭ adieu*, *almenaŭ* wenigstens, *ambaŭ* beide, *ankaŭ* auch, *ankoraŭ* noch, *apenaŭ* kaum, *baldaŭ* bald, *hieraaŭ* gestern, *hodiaŭ* heute,

97. Vortoj, kiuj ne estas refleksivaj en Esperanto

(Daŭrigo de G.P.) *sich fürchten* (*fürchten*) timi; *sich gehören* (*angemessen sein*) deci, konveni; *sich gewöhnen* (*gewohnt sein*) kutimi; *sich irren* (*irren erari*; *sich kümmern* (*sorgen*) peni, zorgi; *sich langweilen* (*Langeweile haben*) enui; *sich lohnen* (*wert sein*) valori; *sich nähern* (*herankommen*) alveni; *sich passen* (*angemessen sein*) deci, konveni; *es reut mich* (*ich bereue*) mi pentas; *sich schämen* (*Scham empfinden*) honti; *sich schicken* s. *gehören*; *sich schlängeln* serpentumi; *sich übergeben* (*erbrechen*) vomii; *sich überheben* (*überstolz sein*) tro-fieri; *sich unterscheiden* diferenci; *sich verlohnen* s. *lohnen*; *sich weigern* (*verweigern*) rifuzi; *sich wundern* (*verwundert sein*) miri; *sich zutragen* (*geschehen*) okazi.

Reg. 7^a. La adverboj finiĝas per e; gradoj de komparado kiel ĉe la substantivoj.

98. La e-vortoj

Kiam eca vorto ne rilatas substantivon, sed al alia vortklaso, tiam ĝi estas nomata adverbo. En la germana ĝi similas pleje la nevarieblan predikatecan adjektivon (v. 28), nur iafoje ĝi havas finaĵon *-lich*; *schwer*, *schwerlich* (iafoje eĉ la vorto kun *-lich* povas esti samforme adjektivo kaj adverbo: *fröhlich*): certa, ĝusta vojo *ein sicherer, richtiger Weg*; certe ĝusta vojo *sicherlich ein richtiger Weg*.

99. Derivataj adverboj

Per aldon de «-e» ĉiu vorto povas fariĝi adverbo: hom-e, bon-e, rajd-e, jen -e. Krome ekzistas serioj de vortoj kaj aliaj finaĵoj.

100. La aŭ-vortoj

Kelkaj memstaraj adverboj (ne derivataj de substantivaj aŭ adjektivaj radikoj) havas la finaĵon *-aŭ* (v. G.P.) Jen prepozicioj kun sama finaĵo: anstataŭ *an Stelle von*; antaŭ *vor* (*örtlich und zeitlich*); ĉirkaŭ *um herum*

kvaxaŭ gleichsam, *morgaŭ* morgen, *preskaŭ* beinahe. (Präpositionen auf *-aŭ* s. E. T.). Nach einer Abstimmung in der Esperanto-Akademio wurde es gebilligt, obige Adverbien statt auf *-aŭ* auf *-e* zu endigen, doch wird von dieser Parallelförm höchst selten Gebrauch gemacht; diese Form gibt auch einfachere Ableitungen: *balda* baldig, *hodia* (statt *hodiaŭa*) heutig, usw. *adio* Abschied. (*Oficiala Gazeto* 1910.³²²).

101. Adverb als Präposition

Ogleich Präpositionen den Nominativ nach sich haben, werden doch bei den adverbialen Präpositionen die zugehörigen Haupt- und Fürwörter in den Fall gesetzt, den die entsprechenden Stammwörter verlangen: *rilate al tio* in bezug auf das, (*rilati al . . .*); *koncerne mian proponon* (*koncerni ion*); doch ist es kein Fehler, wenn man *je* oder den Akkusativ setzt.

102. Adverb statt Substantiv

Diese Anwendung ist sehr häufig: von (ganzem) Herzen (*tut*)*kore*, mit Vergnügen *plexure*.

103. Tabelladverbien s. a. 62

Stammsilben: **i-**, **ki-**, **ti-**, **ĉi-**, **neni-**, s. 63. Endungen: **-am** Zeit, **-al** Grund, **-e** Ort, **-el** Art und Weise. **-om** Menge. Z. B.: *kiam* (*en kiu tempo*) wann, zu welcher Zeit; *kie* (*en kiu loko*) wo, an welchem Ort; *kial* (*pro kiu kaŭzo*) warum, aus welchem Grunde; *kiel* (*laŭ kiu maniero*) wie, auf welche Weise; *kiom* (*da kiun kvanton da*) wieviel, welche Menge von.

104. Ableitungen

Die Wörter auf *-e* können das *-n* der Richtung bekommen: *ie* irgendwo, *ien* irgendwohin (S. 22, Reg. 13, 152); *kioma* (*horo estas*) wievielte (Stunde ist es); *kialo* Grund; *tiela* solchermaßen (Verstärkung von *tiel*); *tiela*; s. a. 73.

105. Die Formen mit -om

haben die Präposition *da* nach sich: *kiom da vino* wieviel Wein; doch kann auch der Akkusativ allein stehen: *tiom voĉojn* (Z. Dua libro, 13);

(örtlich und zeitlich), *fast, gegen, ungefähr*; kontraŭ *gegen, gegenüber* (laŭ malamika aŭ indiferenta maniero; por amika maniero oni preferu «al»); laŭ *gemäss, laut, entlang, längs*; malgraŭ *trotz, ungeachtet, obgleich*. La Akademio ne aprobis uzi ĉe tiuj prepozicioj finajon «e» anstataŭ «aŭ»; (v. G.P.)

101. Adverbo
kiel pre-
pozicio

Kvankam la prepozicioj havas post si nominativan substantivon tamen post adverbiaj prepozicioj oni metas iliajn substantivojn en tiun kazon, kiun postulas la rilata radikvorto: rigardante la cirkonstancojn *im Hinblick auf die Umstände* (rigardi ion); tamen ne estas eraro, kiam oni metas «je», aŭ akuzativon, se la adverba prepozicio postulus dativon: rilate al tio, rilate tion.

102. Adverbo
anstataŭ
substantivo

Tre ofte oni trovas tiun manieron, ekz-e: *mit dem Automobil* aŭtomobile; *zu Tausenden* milope.

103. Tabel-ad-
verboj v. 62

Tempaj: iam, kiam, tiam, ĉiam, neniam *irgend einmal, wann, dann, immer, nie*; kaŭzaj: ial, kial, tial, ĉial, nenial *aus irgend einem Grunde, warum, darum, wegen allem, wegen nichts*; lokaj: ie, kie, tie, ĉie, nenie *irgendwo, wo, da, überall, nirgends*; manieraj: iel, kiel, tiel, ĉiel, neniel *irgendwie, wie, so, auf jede Weise, auf keine Weise*; kvantaj: iom, kiom, tiom. ĉiom, neniom *etwas, wieviel, soviel, alles, nichts*.

104. Derivaĵoj

La vortoj kun «-e» povas ricevi la «-n» de direkto: ie = en iu loko; ien = al iu loko; v. 22, Reg. 13, 152; kioma (estas tiu vagono?) *der wievielte . . .*; (jen la) tialo, kial (mi ĝin faris *dies ist der Grund, warum (ich es tat)*).

105. La vortoj
kun -om

estas uzataj kun posta prepozicio; tiom da peno *so viel Mühe*; tamen oni uzas ankaŭ

- ĉiom* und *neniom* werden selten gebraucht, da *ĉio* und *nenio* den Begriff fast vollständig decken; s. 50.
106. **jen = ĉi (tio)** *jen (estas tio), kion mi vidis = ĉi tion mi vidis = la jenon mi vidis. La jena* das folgende; *jena* im Sinn von «jener» ist ein Fehler.
107. **Sonstige Adverbien** *pli* bezieht sich auf Zahl und Menge: *pli labori (ol)* mehr arbeiten (als); *plu* bedeutet Dauer in bezug auf Zeit oder Ort: *plu labori* fernerhin, länger(e Zeit) arbeiten; *pli, plej* s. 32—36; *jam, jes* und *ne*; s. Reg. 12, 147—151.
108. **Bindewörter (Konjunktionen)** Ich war da, er war auch da: das sind zwei Hauptsätze durch «auch» verbunden. Ich war da, als er kam, und fragte, ob er essen könne: die drei abhängigen Sätze sind mit dem Hauptsatz verbunden durch die Bindewörter «als, und, ob». (Fürwörter können auch als Bindewörter auftreten: ich hörte den Mann, welcher sagte...).
109. **Bindewörter für gleichartige Sätze oder Satzteile; do** Oft wird *do* unrichtig gebraucht: *do* doch, also somit, daher (nach dem Vorangegangenen), dagegen: *ja* doch, freilich, eben, wohl; *sed* doch, aber, allein; *tamen* doch, jedoch, dennoch.
110. **aŭ . . . aŭ, kaj . . . kaj, nek . . . nek** Bei *aŭ . . . aŭ* (entweder .. oder), kann das erste *aŭ* weggelassen werden, noch vielmehr bei *kaj . . . kaj* (sowohl .. als auch), das erste *kaj* (für die Deutschen ganz ungewohnte Ausdrucksart); *ne(k) . . . nek* weder .. noch; von *eĉ* (sogar, selbst) ist *mem* (selbst, kein anderer) wohl zu unterscheiden: *eĉ li tion diris* (sogar er, von ihm hat man's nicht erwartet), *li mem tion diris* (er selbst, nicht jemand anderes).
111. **Bindewörter für Nebensätze; ĉu** *ĉu* (ob), steht immer vorn in einem Fragesatz, falls nicht ein *ki*-Wort diese Stelle einnimmt (s. 65): *ĉu . . . ĉu* (sei es . . . sei es) ist nur zu brauchen, wo es sich um eine Ungewissheit, einen

akuzativon solan: iom panon; v. 22³; anstataŭ «ĉiom, neniom» oni ofte uzas «ĉio(n), nenio(n)», ĉar ili havas preskaŭ saman signifon; v. 50.

106. jen = ĉi,
(tio)

jen estas mia konsilo = (ĉi) tio estas mia konsilo = jenon mi konsilas. La jena = la nun sekvanta; «jena» en signifo de «tiu» estas eraro.

107. Ankorau
kelkaj
adverboj

«Pli» rilatas al nombro kaj kvanto: pli da pomoj (aŭ: pli pomojn) *mehr Apfel*; «plu» signifas daŭron pri tempo kaj loko: plue pagi *fernerhin zahlen*; pluen marŝi *weiter marschieren*; pli, plej v. 32—36; jam, jes, ne v. 147—151.

108. Konjunk-
cioj (inter-
ligaj vortoj)

«Mi ĉeestis, li ankaŭ tie estis» tio estas du ĉef-frazoj, interligitaj per «ankaŭ». «Mi estis tie, kiam li venis, kaj demandis, ĉu li povos manĝi», la ĵuscititaj dependaj frazoj estas kunligitaj kun la ĉefa frazo per la konjunkcioj «kiam, kaj, ĉu». Pronomoj ankaŭ povas funkcii konjunkcie: mi aŭdis la viron, kiu diris.

109. Konjunk-
cioj por
samspecaj
frazoj; do

Ofte «do» estas neĝuste uzata: «do» signifas: pro tio, kio estas dirita, laŭ tio; «ja» = certe, ne ekzistas dubo; «sed» = kontraŭe; «tamen» plifortigas «sed» (sedege).

110. aŭ... aŭ,
kaj... kaj,
nek... nek

Ĉe «aŭ... aŭ, kaj... kaj» oni povas sen malutilo forlasi la unuan vorteton; precipe ĉe la dua; germanoj volonte tion faras, ĉar tiu formo estas kontraŭ-kutima al ili. Same oni povas, anstataŭ la unua «nek», nur meti «ne». Oni bone diferencigu «eĉ, mem»: eĉ panon li ne havis = mankis al li pano, pri kiu oni certe kredis, ke li havas ĝin. Li mem ne havis panon = li ne havis, sed eble iu alia

111. Konjunk-
cioj por
dependaj
frazoj; ĉu

«Ĉu» ĉiam antaŭas en demanda frazo, se ne estas uzata unu el la ki-vortoj. «Ĉu... ĉu» oni nur uzu en okazo, kiam temas pri io necerta, duba, ne en la senco de aŭ... aŭ,

- Zweifel handelt, es darf nicht statt *aŭ* . . . *aŭ* (entweder . . . oder), oder statt *jen* . . . *jen* (bald . . . bald), verwendet werden (Z. Rev. I. 473).
112. *tiam, poste* *tiam* dann, zu jener Zeit; *poste* dann, nachher, hierauf.
113. *kiam, se* *kiam* wenn, wann, zu welcher Zeit), *se* wenn, sofern, falls; also eigentlich nur in bedingender Beziehung zu brauchen, wird aber trotzdem, offenbar der Kürze wegen, sehr oft statt *kiam* benützt). Nach *se*, im richtigen Sinn gebraucht, ist oft *-us* anzuwenden: *se li tion farus, mi lin laŭdus*.
114. *por ke* = damit, auf dass, hat meist die *-u*-form nach sich: *por ke li legu*.
115. *antaŭ ol, post kiam* Sonderbarerweise hat das eine *ol*, das andere *kiam*, es wurde auch schon *post ol* gebraucht, aber getadelt; das richtige wäre *antaŭ kiam, post kiam*, denn es handelt sich um eine Zeitbestimmung.

Reg. 8. Alle Präpositionen regieren den Nominativ. Vergl. aber 152!

116. Die Präposition (Verhältniswort) unterscheidet sich vom Adverb dadurch, dass es ein Haupt- oder Fürwort als Ergänzung braucht: *kun amiko, per li*. Durch Ansetzen von *e* wird das Verhältniswort zum Adverb: *kune (kun li), pere (de ni), poste* usw. *Li frapis kontraŭ la pordo; kontraŭe staris du arboj*; s. a. 167.
117. Nach *sen* kein Infinitiv man sage nicht *sen ridi* (ohne zu lachen) sondern *sen rido, ne ridante*. Nach *por* und *anstataŭ* steht der Infinitiv: *anstataŭ stari li sidas; mi iris por vidi lin*; hier wirken die Wörter als Bindewort, nicht als Verhältniswort, man könnte nicht sagen *anstataŭ staro, oder por vido lin*.

jen . . . jen: Ĉu pro timo, ĉu pro fiero, li nenion respondis. Anstataŭ: «skribu tion ĉu al li, ĉu al lia patro» oni uzu «skribu tion (aŭ) al li, aŭ al . . .

112. tiam, poste

Tiam = en (aŭ: dum) tiu tempo; poste = post tio, sekvante tiun faron.

113. kiam, se

Kiam = en kiu tempo; se = kondiĉe, ke . . . Tamen oni ne ĉiam sufiĉe diferencigas tiujn esprimojn, pro mallongo oni ofte uzas «se» anstataŭ «kiam». Post «se» ĝusta-sence uzita, oni ofte bezonas us-modon, tamen oni povas ekz-e diri: se vi skribos al li, skribu ankaŭ, ke . . . , ĉar pli korekta estas «kiam».

114. por ke

pleje estas sekvata de -u: mi ĝin diris, por ke li havu . . .

**115. antaŭ ol,
post kiam**

Estas ne logike, ke la unuan sekvas «ol», la duan «kiam» mi ankaŭ ie legis «post ol»; ŝajnas, ke logike estus uzo de «antaŭ kiam, post kiam», ĉar tie temas pri tempo.

Reg. 8ª. Ĉiuj prepozicioj postulas la nominativon. Komparu 152!

116. Prepozicio

diferencas de adverbo per tio, ke ĝi bezonas komplementon substantivan aŭ pronoman: al urbo, sen rido, kun mi. Per almeto de «-e», prepozicio fariĝas adverbo: kontraŭ-e, sube, antaŭe; v. 167. Atentu: mi havas ĉirkaŭ cent markoj (prepozicio kun nominativo); mi havas cent markojn ĉirkaŭe (adverbo kun akuzativo).

**117. Post «sen»
ne infinitivon!**

Oni ne diru «sen dormi», oni diru: «sen dormo», aŭ «ne dormante» («dorminte»); Post «por, anstataŭ» sekvas infinitivo, en tia kazo tiuj vortoj pli estas konjunkcioj ol prepozicioj, ĉar en la diro: «por vidi lin»,

Reg. 9. Jedes Wort wird gelesen so wie es geschrieben steht.

118. Keine
stummen
Buchsta-
ben

Es gibt also keine Laute, die aus 2 oder 3 Zeichen zusammengesetzt sind, (im Deutschen ch, sch, ph, th, ie usw.).

119. Buchsta-
ben mit
zwei Lau-
ten

ĉ (tŝ), ĝ (dĵ), c (ts). Solche Zusammenziehung in ein Zeichen ist günstig, um das gewohnte Wortbild zu wahren: ĝardeno (statt dĵardeno) cent (statt tsent). Mit gleichem Recht dürfte aber auch x erscheinen.

120. Jeder Laut
hat immer
das gleiche
Zeichen

Nicht wie im Deutschen i = i, ie, ih, ieh, (ü, y); f = f, v, ph.

121. Ungenaue
Aus-
sprache

Manchmal kommen zwei Konsonanten zusammen, die nebeneinander nicht ohne besondere Mühe richtig gesprochen werden können: *sed precipe* wird *sed brecipe* oder *set precipe*, usw. Da diese Schwierigkeit bei allen europäischen Völkern besteht, so hat die kleine Ungenauigkeit keinerlei Missverständnis zur Folge.

122. Pause bei
langen
Wörtern

Auch bei Esperanto muss sich die Zunge den neuen Sprachformen anpassen. Man tut gut, beim Lernen und Lesen das Gedruckte zu sprechen, ausserdem sollte man, namentlich bei zusammengesetzten Wörtern gewisse Wortteile durch eine kleine Sprech-pause auseinander halten, besonders ist dies nützlich bei *mal-*, *-iĝinta*, und dergl.: *mal-varmumis*, *malamik-iĝinta*. Auch bei schriftlichem Text ist dieses Verfahren für ein leichteres Verstehen zu empfehlen.

123. Doppel-
konsonan-
ten

Ausser bei Eigennamen sollte man in Esperanto niemals Doppelkonsonanten aufkommen lassen: *Ŝiller*, *Buddo* (besser *Budho*), *Finnlando*, sind annehmbar, aber bei Stuttgart genügt *Stutgarto*.

oni ne bone povas anstataŭi «vidi» per «vido» (por vido lin). Kaj «ĉiu prepozicio, laŭ sia logika esenco, povas esti uzata nur antaŭ substantivo» (Z. Rev. II. 298, 437).

Reg. 9a. Ĉiu vorto estas legata, kiel ĝi estas skribita.

118. Neniaj mutaj literoj

Ne ekzistas en Esperanto sonoj, por kiuj oni bezonas du aŭ pli literojn (en la franca: ch, -ent, on, eau, kaj multaj aliaj).

119. Literoj kun du sonoj

ĉ, ĝ, ĉ, ili sonas kiel tŝ, dj, ts. Tia kunigo de sonoj en unu literon estas taŭga, por konservi la kutiman vort-aspekton: ĝentila (anstataŭ ĵentila, dĵentila), Cicero (anstataŭ Tsitsero). Tamen samrajte oni uzus x anstataŭ ks, kz.

120. Ĉiu sono ĉiam havas la saman literon

Ne kiel en la franca: en-, -ent, (t)emps, -an, -ant, ktp. (kiujn oni prononcas sammaniere), ne parolante pri la angla.

121. Ne preciza prononco

lafoje du konsonantoj kuniĝas, kiujn oni ne povas elparoli sen aparta peno: «ekzameno» fariĝas «eksameno» aŭ «egzameno». Tiu malprecizaĵo ekzistante ĉe eble ĉiuj eŭropaj popoloj, ne estas grava pri bona kompreno (Sint. 18).

122. Paŭzo ĉe longaj vortoj

Ankaŭ ĉe Esperanto oni devas kutimigi la langon al la nova lingvaĵo. Estas konsilinde, paroli voĉe dum lernado, legado; krome, ĉe kunmetitaj vortoj, oni disigu, iom paŭzante, afiksojn «mal-, -iĝinto» k. a. de la radik-vortoj: mal-amikiĝinta aŭ malamik-iĝinta. Ankaŭ en presitaj tekstoj foje streketoj inter vort-partoj estas helpaj por tuja kompreno: molkora = molk-ora?! ha! mol-kora

123. Duoblaj konsonantoj

Krom ĉe propraj nomoj oni tute ne enirigu duoblajn konsonantojn: «villo» por «kampodomo» ne estas bona, oni uzu «vila'», aŭ

Auch *Finlando* würde kein Missverständnis geben, aber *fino* für «Finne» geht nicht.

124. Majuskeln

Grosse Anfangsbuchstaben benütze man nur bei Satzanfängen und bei Eigennamen, bei letzteren mag jedes dazu gehörige Wort eine Majuskel bekommen: «Esperanto Triumfonta». Auch bei Gedichten sollte man abkommen von dem ziemlich sinnlosen Brauch der Majuskel bei jedem Zeilenanfang (diese Mode hat einige Berechtigung, wenn der Text fortlaufend gesetzt ist, dadurch wird der Anfang eines neuen Verses kenntlich gemacht, freilich gäbe es hierfür bessere Mittel); s. a. 53.

125. Wort-absetzen

Dr. S. fordert dafür keine Regel, würde sogar *aparteni-s* annehmen. (Resp. 15). Man trenne nach den Wortteilen, bei längeren Stammwörtern in der sonst üblichen Weise: *mal-kompren-ado*, *kom-preni*.

Reg. 10. Der Akzent fällt immer auf die vorletzte Silbe.

126. Akzentbezeichnung

gibt es in Esperanto nicht, in Grammatiken wird der Akzent bei den Anfangsübungen am besten durch Fettdruck hervorgehoben.

127. Apostrophierung

ändert an der Betonung nichts, auch das Mehrzahl *-j* nicht: *familio*, *familj*, *patroj*.

128. Bei Wortzusammensetzungen

ist es oft von Wert, auch beim Vorderwort die Betonung einzuhalten: *pie-diranto* Fussgänger und *pie-diranto* ein Fromm-sprechender; im allgemeinen ist das Einhalten solcher Nebenakzente, beispielsweise in Gedichten, nicht durchaus nötig.

129. Silbenlänge

Alle Silben werden mittellang gesprochen, auch wenn der Ton darauf liegt; s. 2.

Reg. 11. Zusammengesetzte Wörter entstehen durch einfache Anreihung der Wörter, indem man sie durch hochstehende Striche trennt. (Selbstverständlich nur für Anfänger).

- «vilao»; por *brutto*, *netto*, *moll*, oni havas: kuntare, nete, mol.
124. Majuskloj («grandaj» literoj) | llin oni uzu nur ĉe komenco de frazoj, kaj ĉe propraj nomoj, ĉe tiuj lastaj oni ja povas doni al ĉiu vorto, apartenanta al titolo, majusklon: «Germana Esperanto-Asocio». Ankaŭ ĉe poemoj oni forlasu la iom sensencan kutimon, meti majusklon ĉe ĉiu vers-komenco (tiu kutimo ja estas iom rajta, kiam oni skribas ŝtrofon, ne metante ĉiun verson sur apartan linion, tamen oni povus trovi pli taŭgan rimedon, por konigi vers-komencon); v. 53.
125. Disigo de vorto en du liniojn | D-ro Z. ne starigis regulon pri tio, li eĉ akceptus disigon tian: aparteni-s. Konsilinde estas disigo laŭ vort-partoj, ĉe iom longaj radikvortoj oni disigu laŭ kutima metodo: dis-ig-eb-la, in-stink-to.

Reg. 10a. La akcento estas ĉiam sur la antaŭlasta silabo.

126. Akcent-montro | En la komencaj ekzercaĵoj de gramatiko oni montru la akcenton plej bone per grasa litero.
127. Apostrof-ado | ne ŝanĝas la akcentatan silabon, same ne la «oj» de pluralo.
128. Akcento en kunmetitaj vortoj | lafoje estas necese, ke oni bone atentu la akcenton ĝustan de la unua vorto: bufesalti, bufed-istino; (ĝenerale ja ne estas grava, kiam oni ŝanĝas tiajn krom-akcentojn, ekzemple pro ritmo en poemo).
129. Longo de l' silaboj | Ĉiujn silabojn oni parolu mez-longe, ankaŭ la akcentitajn; v. 2.

Reg. 11a. Vortoj kunmetitaj estas formataj per simpla kunigo de la vortoj (la ĉefa vorto staras en la fino); la gramatikaj finiĝoj estas rigardataj ankaŭ kiel memstaraj vortoj.

Das Grundwort kommt zuletzt. Grammatische Endungen werden als selbständige Wörter betrachtet; z. B. *vapor* 'ŝip'o (Dampfschiff) besteht aus *vapor* = Dampf, *ŝip* = Schiff, und *o* = Endung des Substantivs.

- 130. Arten der Wortzusammensetzung**
- Marmor-tablo* = *tablo el marmoro* oder *marmora tablo*. Die erste Art wird wie im Deutschen angewendet, oft liest man *centjaro*, *miljaro*; aber *jarcento*, *jarmilo* ist logisch: ein Hundert von Jahren, nicht: ein Jahr mit der Zahl hundert.
- 131. Grammatische Endungen**
- Des Wohlklangs wegen kann man dem Vorderwort die grammatische Endung lassen: *ovo-forma*; manchmal erfordert die Klarheit notwendig jene Endung: *unua-klasa* erstklassig; *unu-klasa* einklassig. Doch wird im allgemeinen auch das *-a* und *-e* von Adjektiv und Aderb weglassen: *bel-aspekta*, *bon-edukita*, *long(a)tempe*.
- 132. Besondere Formen**
- Die Herren Reisenden (*la*) *sinjoroj-vojaĝantoj*, Sattler und Tapezier *selisto-tapezisto*.
- 133. Meide zu lange Wörter**
- «In Esperanto sind die Wörter meistens natürlicher und wohlklingender, wenn man sie nicht zusammensetzt, sondern getrennt anwendet.»
- 134. Prinzip der Notwendigkeit und des Genügens**
- Dr. de Saussure hat dieses Gesetz aufgestellt, wonach man jeden für das Verständnis durchaus nötigen Wortteil geben muss, aber jeden überflüssigen weglassen soll. (Wie man auch im Deutschen oft nur z. B. «Zug» sagt, weil der *Mitttext* Klarheit gibt; in gewissen Fällen muss aber Luft- oder Eisenbahn- *Gesichts-zug* und dergl. gesagt werden; s. a. 142.
- 135. Freizügigkeit in der Wortbildung**
- Die Möglichkeit ist noch viel grösser als im Deutschen, wo man lacht über «zu-ig und «hin-ig» der Kinder, oder über «geizhalsen» und dergl. bis es einem Dichter gelingt, das Wort in Umlauf zu bringen. In Esperanto sind alle vier Wortgebiete benützlich: 1) die Wurzelwörter

130. Specoj de vort-kunmeto
- Ĝarden-pordo = ĝardena pordo = pordo de ĝardeno. La unua maniero estas germana kaj angla, la tria estas franca. Ifoje oni ne ĝuste kunmetas la vortojn: ekz-e «falakvo» estas prave uzata en: falakvo funkciigas turbinon. Sed en kutimaj okazoj oni diru «akvofalo».
131. Gramatika finaĵo ĉe la antaŭa vorto
- Ĝenerale oni ne metas gramatikan finaĵon al la antaŭa vorto, sed ifoje ĝi pro belsono estas oportuna aŭ, pro klareco, necesa: fingro-ringo, fingro-ingo, du-ranga, dua-ranga. Ĝenerale oni ne metas la adjektivan aŭ adverban finaĵon de la antaŭa vorto, v. G.P.
132. Apartaj formaĵoj
- Homojn-evitulo *ein Menschenscheuer*; roman-germanajn vortojn (Z.) *romanisch-germanische Wörter*.
133. Evitu tro longajn vortojn
- «En nia lingvo la vortoj pleje estas pli naturaj kaj pli bonsonaj, se ili estas ne kunigitaj, sed uzataj aparte.» (Z. Resp. 16).
134. Principo de neceso kaj sufiĉo
- D-ro de Saussure starigis tiun regulon, laŭ kiu oni enigu ĉiun vort-parton, kiu ŝajnas necesa por facila kompreno, sed forlasu ĉiun troan (kiel ankaŭ en la germana oni ofte nur diras, ekz-e, *Zug*, ĉar la kunteksto klarigas la specialan sencon, tamen oni en certaj okazoj devas esprimi la specon de tiu *Zug*, dirante *Eisenbahnzug*, *Charakterzug* ktp.; v. 142.
135. Mult-ebla vortfarado
- La kunigeblo de vortoj estas tre pli granda ol en la germana, kie oni ridetas pri vortoj korekte formitaj de infanoj, kiuj tamen ne estas kutimaj. Oni ridas pri ili, ĝis eble iu poeto sukcesas enirigi la formon en la vortaron de literaturo. En Esp-o ĉiuj vort-klasoj estas uzeblaj por vortfarado: 1. la radikoj

(*hom'*, *kat'*, *lok'*). 2) die selbständigen Wörter, die für sich keine Endung brauchen (*krom*, *pro*, *tiom*), 3) die Affixe, (s. unten), 4) die grammatischen Endungen, die auch als Wörter betrachtet werden (so dass *o* gleichbedeutend ist mit «Substantiv», *e* mit «Adverb» usw.). Einziges Gesetz ist die Logik: Die gewollte Idee muss rein und klar gegeben sein.

136. Affixe (Anheftungen)

Sie zerfallen in Präfixe (Vorsetz-silben) und Suffixe (Nachsetz-silben).

137. Präfixe für Personen

bo- (aus dem französischen *beau-père*) = Schwieger-(vater, -bruder usw.); *bopatrino* Schwiegermutter; **ge-** (vom deutschen Ge = Mehrheit, in «Gefälle, Getöse», in Esperanto nur in der Bedeutung wie sie in dem Wort «Geschwister» liegt) = beiderlei Geschlecht enthaltend. Ursprünglich war diese Silbe nur für Personen gedacht, die auf gleicher Verwandtschafts-stufe in einer Familie stehen, bald aber wurde *gesinjoroj* nicht nur für Eheleute, sondern auch statt *sinjoroj kaj sinjorinoj* gebracht und von Dr. S. gebilligt. (Rev. I. 282).

138. Präfixe für Eigenschaften

eks- (vom lateinischen *ex* aus) = ausgedient, ehemalig: *eks-oficiro*; **fi-** (vom franz. *fi* pfui) = moralisch schlecht: *fihomo* Lump; **mal-** (franz., aber nicht wie in *mal* schlecht, sondern wie in *malheureux* unglücklich, Gegenteil von glücklich) = Gegensätzlich zu . . . : *mal-amo* Hass; **mis-**¹⁾ (deutsch: Miss-erfolg) = ungut, unrichtig: *misuxi* missbrauchen; **pra-** (lat. *prae*) vorzeitig: *pra-avo* Urgrossvater. Statt *pranepo* Urenkel, sage man *postnepo*.

139. Sonstige Präfixe

Dieselben werden hauptsächlich, wie im Deutschen, aus Präpositionen gebildet: **dis-** (lat.: aus-

¹⁾ Noch nicht in die Liste der offiziellen Wörter eingereiht, könnte auch entbehrt werden, da *fuŝ-* genügt.

(krab', plant', tru'); 2. la memstaraj vortoj, por si mem ne bezonantaj finaĵoj (ĉe, por, kie); 3. la afiksoj (v. sube); 4. la gramatikaj finaĵoj, kiuj estas ankaŭ vortoj memstaraj, tiel ke «o» signifas «substantivo», «e» = «adverbo» ktp. Sola leĝo estas logiko: La celata ideo devas esti esprimita nete kaj klare.

136. Afiksoj

Ili povas esti prefiksoj (antaŭ-metaĵoj) aŭ sufiksoj (postmetaĵoj).

137. Prefiksoj
por personoj

Bo- (el la franca *beau-frère*) = de edz(in)o: bo-nevo = nevo de la edz(in)o; **ge-** (el la germana en *Gebirge, Geplauder*) en Esp-o tiu sufikso ne rilatas aron, sed kunigon de ambaŭ seksoj, kiu estas entenata en *Geschwister, Gespielen, Gefreunde*: ge-edzoj = edzo kaj edzino. Unue tiu silabo estis destinata nur por personoj, starantaj en sama linio de parenceco en familio, sed baldaŭ oni uzis, ekz-e, «gesinjoroj» ne nur por ge-edzoj, sed anstataŭ «sinjoroj kaj sinjorinoj» kaj D-ro Z. tion aprobis (Rev. I, 282).

138. Prefiksoj
por ecoj

Eks- (el la latina *ex* el) = iama (pasinte), ne plu: eks-pastro = pensiita pastro; **fi-** (france *fi*, germane *pfui*) = abomena (laŭ moralo): fi-ulo = homo malica; **mal-** (franca, sed nur en la senco, kian ĝi havas en *malheureux*) = kontraŭa: mal-bona = tute kontraŭa al bona (pli ol nur ne-bona); **mis-**¹⁾ (germana: *Miswachs*) = ne bona, ne trafa: mis-kompreni = malĝuste kompreni; **pra-** (lat. *prae*) antaŭa: pra-tempo = antikva tempo. Anstataŭ «pranepo» oni prefere uzu «postnepo».

139. Ceteraj
prefiksoj

Ili estas precipe (kiel en la germana) formitaj el prepozicioj; **dis-** (lat.) = divers-flanken;

¹⁾ Ankoraŭ ne oficialigita, cetera «fuŝ-» sufiĉas por tiu ideo.

einander); **ek-** (viell. vom ital. *ecco* sieh!) für Beginnendes, Plötzliches: *ek-krii* aufschreien; **re-** (lat.: *re* wieder) = wieder, zurück; ¹⁾ **duon-** = nicht vollgültig, halb: *duon-frato* Halb-, Stiefbruder; **pli-, malpli-** (franz. *plus*) = mehr, weniger: *pli-grandigi* vergrössern, *malpli-vastigi* verengern usw.

140. Suffixe für Personen

-in (internat. für Weibliches) = Weib: *leonino* Löwin; **-id** (aus Herakliden, Napoleoniden usw.) = Abkömmling: *hom-ido* Menschenkind; **-ul** (lat. *ullus* irgend einer), im Deutschen «-er» oder «-ling»: *riĉ-ulo* Reicher, *junulo* Jüngling; **-an** (in Weimar-an-er, Darwinianer) = Zugehöriger: *urbano* Städter; **-ist** (internat.: Maschinist) = Mann für . . . : *bak-isto* Bäcker; **-estr** (ital. *ma-estro* Meister) = Vorsteher: *ŝip-estro* Kapitän; **-edz** (*edz-ino* von Prinz-essin, Z.) = Gatte: *lavistin-edzo* Mann der Wäscherin; **-ĉj** (?) Koseform für männliche Personen (die 2–5 ersten Buchstaben des Namens werden genommen): *Ka-ĉjo*, *Kar-ĉjo* Karl-chen; **-nj** Koseform für weibliche Namen: *Ma-njo*, *Mar-njo* Mariechen.

141. Suffixe für Sachen

-aj (franz. *-age*: *blamage*) = Sache, Etwas: *trink-aĵo* Getränk; wird auch für Fleischarten gebraucht: *bov-aĵo* Rindfleisch; **-il** (franz. *-il*: *outil*, *fusil*), (deutsch -el: Meisel, Schlegel usw.) = Werkzeug: *bor-ilo* Bohrer; **-ar** (lat. *aquarium*; Mobiliar) = Schar: *anaro* Anhängerschaft; bei manchen Wörtern hat das mit *-aro* gebildete Wort eine ganz bestimmte Bedeutung: *vagonaro* Eisenbahnzug (jetzt wird auch *trajno* benützt), für den andern Begriff muss in solchen Fällen *aro da vagonoj* gesagt werden; (Z. Rev. II, 436); **-er** (?) = Teilchen: *fajr-ero* (Feuer)funken, *sabl-ero* Sandkorn; **-uj** (franz. *etui*?) = Etwas, das . . . enthält 1) Behälter: *sup-ujo* Suppenschüssel; 2) Baum (auch

¹⁾ für „zurück“ wird oft auch *retro-* gebraucht, das nicht offiziell ist, und durch *return-* ersetzt werden kann, in Fällen wo *re-* nicht klar genug ist.

ek- (eble el la itala) = komenca, momenta: ek-stari = stariĝi; re-¹⁾ (lat.) = denove, returnen; duon- = ne plen-valora; unu el du egalaj partoj de iu tuto: duon-patro, duon-cirklo; pli-, malpli-: pli-vastigi ktp.

140. Sufiksoj
por per-
sonoj

-in (internacia) = persono aŭ besto apartenanta al la «malforta» sekso: virino = homo tiu-seksa; -id (greka) = naskito, posteulo: homido = naskito el homa gento; -ul (lat., en la germana ofte estas uzate finaĵoj -er, -ling) = persono: malkuraĝ-ulo; -an (lat.) = kiu apartenas al . . . : esperantano = adepto de Esp-o; -ist (internacia) = kiu profesie sin okupas pri . . . : ŝu-isto = kiu faras ŝuojn; -estr (ital.) = ĉefo: regiment-estro; -edz (*Prinz-essin* instigis la kreon de tiu vorto) = viro laŭleĝa al virino: kuracist-edzino = ino de kuracisto; (kuracistino = ino kuracanta); -ĉj formas karesajn nomojn de viro: pa-ĉjo = patro amata; -nj por formi karesajn inajn nomojn: Hele-njo = kara Helena'.

141. Sufiksoj
por aĵoj

-aĵ (franca: *emball-age*) = io, afero: manĝaĵo; la vorto estas ankaŭ uzata por viando: ŝafaĵo; -il (franca -il, germ. -el) = instrumento: sĝ-ilo; -ar (lat. *herbarium*) = grupo, kolekto da: libr-aro = biblioteko; se oni nur parolas pri iu nombro de libroj, tiam oni uzas «aro da libroj»; vagonaro = trajno; «aro de (aŭ da) vagonoj ne estas trajne kunigita; -er (?) = elemento, el kiu konsistas tuto: neĝ-ero = unuopa floko de neĝo; sabl-ero = unuopa sablo-grajno; («ero» oni ne konfuzu kun tempo-kalkulo, jarkalkulo); -uj (franca *etui*?) = objekto, kiu enhavas . . . 1^e skatolaĵo, poto, ktp.: cigar-ujo = enhavilo por cigaroj; 2^e arbo;

¹⁾ Anstataŭ «re» en senco de «returnen» oni ofte uzas la ne oficialan «retro»; «return-» estus ankaŭ uzbla.

-*arbo*): *pom-ujo* Apfelbaum; 3) Land (auch -*lando*); *Rus-ujo* Russland; für 3) wird neuerdings vielfach -*i* benützt, (lat. -*ia*: *Italia*, *Germania*; -*ing* (?) Gegenstand, in den etwas teilweise eingesteckt wird: *cigar-ingo* Zigarrenspitze; -*ej* (deutsch: in Auskunftei, Schreinerei) = Ort für eine Tätigkeit: *fabrikejo* Fabrikgebäude; -*ism* (internat.) = Lehre, System, Theorie und ähnl.: *komun-ismo* (1914 offiziell angenommen).

142. Suffixe für Eigen- schaften

-*âc* (ital. *accio*, spr. *aô*) = äusserlich gering verächtlich: *fier-aôa* dummstolz; -*ec* (ital. -*exxa*, *grandexxa*) = eigenschaftlich: *bon-eca* gütig; -*eg* (?) = verstärkt, gesteigert: *bon-ega* ausgezeichnet; -*et* (ital. -*etto*: libretto) = verkleinert, abgeschwächt: *bel-eta* hübsch; -*em* (franz.: *aimer*) = geneigt: *risk-ema* waghalsig; -*ebi* (roman.: -*able*, -*ible*, *rentabel*) = möglich, -bar: *lern-ebli* lernbar; -*ind* (?), viell. in Zusammenhang mit dem lat. -*endus* was sein soll) = würdig, wert: *honor-inda* ehrenwert. Die drei letzten werden unnötigerweise oft noch mit -*ec* verbunden: *ebleco* usw., doch genügt *emo*, *eblo*, *indo*; s. 134.

143. Suffixe für Zeitwörter

-*ad* (franz.: -*ade*: *promenade*) = dauernd tun: *vixit-adi* regelmässig oder häufig besuchen; -*ig* (rein-ig-en, sätt-ig-en) = machen, lassen, verursachen: *difekt-igi* beschäd-ig-en; -*igi* ist weder *igi* . . . *anta*, noch *igi* . . . *ata*, sondern einfach *igi* . . . *i*, wo Unklarheit entstehen kann, setze man z. B. statt *manĝigi* *manĝantigi*, bezw. *manĝatigi* (Z. Rev. I, 376); -*îg* (?) = werden, in den Zustand von . . . kommen: *mal-jun-îgi* altern. Nach *îgi* kommt -*ata*, -*ita*, -*ota* nicht in Anwendung: *pur-îginto* ein Reingewordener, (*pur-îgito* ist unmöglich).

144. *igi*, *sin*, *îgi*

igi sin braucht man, wenn es sich um eine gewollte Tätigkeit handelt, *îgi* bei ungewollter; Dr. S. brauchte vielfach für «setzen Sie sich»

pir-ujo, ankaŭ pir-arbo; 3^e lando: Germanujo, ankaŭ German-lando; por tiu lasta oni nun jam ofte uzas la latinan formon: Germanio, Italio; **-ing** (?) = objekto, en kiun oni povas parte enŝovi ion, por ke ĝi estu tenata: kandel-ingo = objekto por teni kandelon; **-ej** (germ. kaj rusa: *Metzger-ei*) = kutima loko por iu faro: bier-farejo; **-ism-** (internacia) = doktrino, sistemo, teorio, k. s.: darvinismo; (ekzistas diversaj pseŭdosufiksaj vortoj; pacifismo, ktp.).

142. Sufiksoj por ecoj

-aĉ (itala) = materie malbona, malŝatiga: ĉeval-aĉo = mizera ĉevalo; vidu «fi-» 138; **-ec** (itala: *grand-ezza*) = kvalita: amik-eco; **-eg** (?) plifortigas signifon: mont-ego; **-et** (itala: *libretto*) mal-fortigas: mont-eto; **-em** (franca *aimer*) = inklina: leg-ema; **-ebl** (romana: *-able, ible: passable, possible*) = kio povas esti farata: plenum-ebla; **-ind** (? , eble el la latina: *-endus*, kio estu farata) = meritanta: konsil-inda. La tri lastaj ofte, superflue, estas en substantiva formo kunigataj kun **-ec** (laboremeco) sed tute sufiĉas: **-emo**, **-eblo**, **-indo**; v. 134.

143. Sufiksoj por verboj

-ad (franca: *-ade: canonade*) = fari ripete aŭ daŭre: promenadi; **-ig** (germ. *befehl-ig-en, ermut-ig-en*) = fari, lasi, kaŭzo: pur-igi, satigi; «igi kun verbo signifas nek 'igi -anta', nek 'igi -ata', sed nur 'igi -i', sekve ĝi povas tre bone esti uzata en senco aktiva kaj pasiva», (Z. Rev. I, 376). Kie povas okazi malklaro, tie oni aldonu antaŭ ĝi la participajn formojn **-ant** aŭ **-at**; **-iĝ** (?) = esti farata iu aŭ io: bon-iĝi = veni en staton, kiu estas bona. Post «iĝ» nur la aktiva participo 'estas ebla, ne la pasiva: edz-iĝinto (ne edziĝito).

144. Igi sin, iĝi

La unuan oni uzas, kiam temas pri io mem-volita, la duan por ne-volitaĵo. «Anstataŭ

sidigu, er gibt aber zu, dass *sidigu vin* oder *eksidu* logischer ist; (Rev. I, 188). Uebrigens genügt in vielen Fällen schon *sidu*, denn es handelt sich um das Sitzen selbst und nicht nur um das Sich-setzen.

145. -um

ist ein neutraler Suffix, der gebraucht werden kann, wenn für eine gewünschte Wort-erweiterung kein anderer Suffix taugt; immerhin hat sich die bisherige Entwicklung dahin entschieden, den Begriff von «um herum» damit zu verbinden: *aer-umi* lüften, *buton-umi* zuknöpfen usw.

146. Suffixe für Technik und Wissenschaft (noch nicht als offiziell anerkannt)

-*end* und -*ox* haben sich als nützlich erwiesen, und werden auch zuweilen in der Umgangssprache benützt. -**end** (lat. *-endus*) = was sein soll: *farenda* was getan werden soll. -**ox** (ital. *-oso*, franz. *-euse*, deutsch *por-ös*) = viel enthaltend von . . . : *ston-oxa* steinig; es soll nur für greifbare Dinge gebraucht werden, also nicht *kur-aĝoxa*; Weitere Suffixe (-*ix*, -*iv* usw.) wurden bestimmt abgelehnt, sie erschweren die Sprache und geben (namentlich -*ix*) zu vielen Unklarheiten Anlass. Für letzteres ist die beste Lösung: man nimmt die internationalen Wörter mit diesem Schein-suffix als Wurzelwörter auf.

Reg. 12. Wenn im Satz ein Wort kommt, das von selbst eine verneinende Bedeutung hat, so wird die Negation **ne** weggelassen; z. B.: *mi nenion vidis* ich habe nichts gesehen.

147. ne, mal-

Man achte auf die Unterschiede: *ne-bela* un-schön, *mal-bela* hässlich; *ne-utila* unnützlich, *mal-utila* schädlich.

148. jam ne,
ne plu

Für viele Fälle können beide Ausdrücke gleich gut angewendet werden, doch gibt es Fälle, wo (nur einer der Ausdrücke richtig ist, denn *ne plu* nicht mehr, fernerhin nicht) bezieht sich auf etwas vorher Bestehendes: *mi ne plu vixitos vin*

'sidiĝu' estus pli bone diri 'sidigu vin', aŭ 'eksidu'; tamen, ĉar la formo 'sidiĝu' jam de tre longe estas uzata preskaŭ de ĉiuj esperantistoj, tial ĝi fariĝis jam 'esperantismo' kaj nomi ĝin eraro, oni jam ne povas» (Z. Rev. I, 188). Cetere «sidu» ankaŭ sufiĉas.

145. -um

estas sufikso neŭtra (simile kiel prepozicio «je»), oni povas ĝin uzi, kiam ne estas taŭga sufikso por dezirata vort-nuanco; la ĝisnuna praktiko precizigis «um» en la sencon «ĉirkaŭ»: kol-um-o, man-um-o, mal-varmumi, serpentumi, rentumo, krucumi kip.

146. Sufiksoj
por tekniko
kaj scienco
(ne oficial-
igitaj)

-oz kaj -end pruvigis oportunaj, iafoje oni ilin uzas ankaŭ en la komuna lingvo; -oz (itala: -oso, franca: -euse, germ. *mysteri-ös*) = mult-enhava: por-oza; ĝi estu uzata nur en materia senco, do ne, ekz-e: bru-oza; -end (lat. -endus) = kio devas esti: skribenda (letero). Pliajn sufiksojn (-iv, -iz) la Akademio decide malakceptis: ili nur komplikigas la lingvon, kaj kaŭzas facile ne-klaraĵojn, precipe -iz, pri kiu plej bona solvo estas, uzi la internaciajn vortojn kun tiu pseŭdo-sufikso kiel radik-vortojn: elektrizi, magnetizi, ktp.

Reg. 12^a. Ĉe alia nea vorto «ne» estas forlasata. Ekz-e: mi nenion vidis *ich habe nichts gesehen*.

147. ne, mal-

Oni atentu la diferencon inter: ne-klara *unklar*, kaj mal-klara *verwirrt*; nebona *nicht gut*, *ungut*, malbona *schlecht*.

148. jam ne,
ne plu

En multaj okazoj ambaŭ esprimoj estas same bonaj, tamen iafoje nur unu el ili estas ĝusta: «Laŭ mia opinio 'jam' enhavas en si la ideon de ŝanĝo de stato; 'plu' enhavas la ideon de daŭrado. 'Jam ne' povas rilati ankaŭ al io, kio antaŭe ne ekzistis, sed estis

= früher besuchte ich dich ja, aber das kommt nimmer vor; *jam ne* (schon nicht) kann sich auch auf etwas beziehen, das vorher nicht vorhanden, sondern nur beabsichtigt war: wenn ich jemand besuchen wollte, dann aber meine Absicht änderte, so kann ich sagen *mi jam ne vixitos vin*. Im Deutschen kennt man diesen Unterschied nicht. *Ne jam*, das einen ganz andern Sinn hat, wird besser durch *ankoraŭ ne* gegeben; (Z. Rev. II, 96).

149. *ĉu ne?*
ĉu jes?

Beides heisst nicht wahr? das erste wende man an, wenn die vorhergehende Frage ohne Verneinung war, das zweite, wenn eine solche darin war: *ĉu vi konas lin? ĉu ne? ĉu vi ne konas lin? ĉu jes?*

150. Unschöne
Ausdrücke

ili estas sendube nekonataj de neniŭ esperantisto, besser: *ili certe estas konataj de ĉiu . . .*; *mi ne povis ne skribi*, besser *mi devis skribi*. Doch kann es auch Fälle geben, in denen zwei *ne* berechtigt sind: *ne nur ne malamiko, sed kunbatalanto li estis*.

151. Stellung
von *ne*

womöglich immer vor dem Wort, das verneint wird: *mi ne vidis lin*; *ne mi vidis lin (sed alia)*; *mi vidis ne lin (sed alian)*.

Reg. 13. Auf die Frage «wohin» nehmen die Wörter die Endung des Akkusativ an; z. B.: *tie da, tien* dahin.

152. Akkusativ
der Richtung

Al ist die Präposition der Richtung, da Präpositionen durch die Akkusativform ersetzt werden können, falls die Klarheit dadurch nicht leidet, so kann die Richtung jederzeit durch *-n* gegeben werden: *ekstere* ausserhalb, *ekstere*n nach aussen; s. 22, 104, 167. Die Präpositionen *antaŭ, en, mal-antaŭ, post, sub, super, sur, (tra), trans*, können sich auf einen Ort beziehen, an dem etwas sich befindet, oder auf einen Ort, zu dem man sich bewegt: ich gehe in der Stadt (*herum*)

nur intencata, aŭ esperata; 'ne plu' rilatas al io, kio ekzistis jam antaŭe. Ekz-e, se mi eĉ neniam vizitis vin, sed nur intencis tion fari, mi povas diri 'mi jam ne vizitos vin' (se mi ŝanĝis mian intencon), sed 'mi vin ne vizitos plu' mi povas diri nur en tia okazo, se mi jam antaŭe vizitadis vin.» — «Ne jam», kiu havas tute alian sencon, oni traduku per «ankoraŭ ne»; (Z. Rev. II, 96).

149. Ĉu ne,
ĉu jes

Ambaŭ signifas: ĉu (estas) vere, (kion mi diris)? La unuan oni povas uzi, kiam la antaŭa demando estas sen neo, la duan, kiam ĝi neon enhavas: ĉu vi tie estis? ĉu ne? ĉu vi ne tie estis? ĉu jes?

150. Ne-belaj
parolturnoj

«Ĝi certe estas ne-dezirata de neniu infano» pli klare kaj internacie estas: certe ĉiu infano deziras ĝin; «ĝi ne povis ne halti» pli bone: «ĝi devis halti». Tamen povas esti okazoj, en kiuj duobla neo estas prava: li ne nur estis ne helpanto, li eĉ estis perfidulo.

151. Loko de
«ne»

Kiel eble ĝi estu antaŭ la vorto neata: ne mi tion diris al li; mi ne tion diris, kaj ne al li (mi diris ion alian kaj al iu alia).

Reg. 13^a. Por montri direkton, la vortoj ricevas la finiĝon de la akuzativo: Varsovion = al Varsovio.

152. Akuzativo
de direkto

«Al» estas la prepozicio de direkto, prepoziciojn oni povas anstataŭi per akuzativo, kiam la klareco ne estas tuŝata, tial oni ĉiam rajtas montri la direkton per «-n»: germanen traduki *ins Deutsche übersetzen*; v. 22, 104, 167. Kelkaj prepozicioj povas montri lokon, sur kiu oni estas, kaj ankaŭ lokon, al kiu oni sin movas: mi (ĉirkaŭ)iras en ĝardeno, mi (en) iras en ĝardenon. Por esprimi la movon al iu loko, oni uzas akuzativon, se

mi iras en la urbo; ich gehe in die Stadt (hinein)
mi iras en la urbon. Lässt man die Präposition *en* weg, so drückt der Akkusativ allein auch die Bewegung «hin zu» aus: *mi iras urbon*
 Statt des Akkusativs kann man auch *al* verwenden, das niemals nach sich den Akkusativ bekommt, weil ja in dieser Präposition schon der Sinn der Richtung liegt.

Reg. 14. Jede Präposition hat eine bestimmte, feste Bedeutung; ist es aber aus dem Sinne des Satzes nicht ersichtlich, welche Präposition anzuwenden ist, so wird die Präposition **je** gebraucht, welche keine selbständige Bedeutung hat z. B.: *ĝoji je tio* sich darüber freuen; *enuo je la patrujo* Sehnsucht nach dem Vaterlande usw. Die Klarheit leidet keineswegs darunter, da doch dasselbe in allen Sprachen geschieht, nämlich, dass man in solchen Fällen eine beliebige Präposition wählt, wenn sie nur einmal angenommen ist. In der internationalen Sprache wird in solchen Fällen immer nur die eine Präposition *je* angewendet. Statt *je* kann man auch den Akkusativ ohne Präposition gebrauchen, wo kein Doppelsinn zu befürchten ist; s. 152.

153. Ursache:
pro

wegen (für); «danken für» wird oft mit *danki por* gegeben, *pro* ist besser; s. a. 171.

154. Ziel,
Zweck: por

für, zugunsten von; bei *por* setzt der Deutsche leicht den Akkusativ nach, was ein Fehler ist! *por* mit Infinitiv, s. 117; *por ke* mit *-u*, s. 114.

155. Herkunft:
de, (el)

de = von, ist die am meisten gebrauchte Präposition: 1) nach dem Passiv, s. 83; 2) beim Genitiv, s. Reg. 2, 19; aber: «Besuch der Stadt H.» wird klarer gegeben durch *vixito al la urbo H.*; 3) um die Herkunft zu bezeichnen: *verko de Heine*, (oft auch *verko el H.*); 4) um den örtlichen Ausgangspunkt anzuzeigen (im Deutschen wird oft «aus, fort» oder «weg» nachgesetzt): ich ging vom Brunnen (weg) zu ihm; «Anblick des Pilatus vom Hotel (aus)». Obige Anwendungen

la prepozicio ne jam entenas la ideon de direkto; oni do diras: ĝis la domo, aŭ al la domo. Tamen, forlasante la prepozicion, oni povas meti akuzativon solan: mi iras gardenon, vojaĝas Frankfurton. «Personoj, por kiuj la akuzativo de direkto prezentas ian malfacilaĵon, povas sen ia peko kontraŭ la gramatiko uzi en tiaj okazoj la prepozicion 'al'.» (Z. Rev. II, 437).

Reg. 14^a. Ĉiu prepozicio havas difinitan kaj konstantan signifon; sed se ni devas uzi ian prepozicion kaj la rekta senco ne montras al ni, kian nome prepozicion ni devas preni, tiam ni uzas la prepozicion «je», kiu memstaran signifon ne havas. (Per tio bona kompreno neniel estas malhelpata, ĉar io simila okazas en ĉiuj lingvoj, nome, ke en tiaj okazoj oni elektas iun ajn prepozicion, ĉefaĵo estas, ke ĝi estas uzata. En la internacia lingvo oni uzas por tiaj okazoj nur tiun unu-solan prepozicion). Anstataŭ la prepozicio «je» oni povas ankaŭ uzi la akuzativon sen prepozicio, (kiam oni ne devas timi duoblan sencon); v. 152.

153. Kaŭzo: pro

«Danki pro» estas preferinde ol «danki por», kiu cetere ofte estas uzata; v. 171.

154. Celo: por

= favore al; tiu prepozicio ŝajnas precipe danĝera por germanoj, post ĝi ili facile uzas erare akuzativon. «Por» kun infinitivo v. 117; «por ke» kun -u v. 114.

155. Deveno:
de (el)

«De» estas la plej uzata prepozicio, oni ĝin bezonas 1^e post pasivo, v. 83; 2^e por genitivo, v. Reg. 2^a; 19. Sed kiam oni vizitas onklon, oni ne diru «vizito de onklo», oni diru «vizito al . . .»; 3^e por montri devenon: verko de Zamenhof' (ankaŭ uzata estas: el Zamenhof); 4^e por montri lokon de de-iro (laŭ germana kutimo oni povas uzi aldonan prepozicion: mi iris (for) de la puto al li; aspekto al Pilato de (el) la hotelo. La supraj

- entsprechen dem deutschen Gebrauch betr. «von»; anders ist's bei 5) um den zeitlichen Ausgangspunkt anzugeben: *de kvar tagoj* seit vier Tagen; hier wird aber vielfach *depost* gebraucht, doch wäre *de antaŭ* logischer.
156. Ausgang:
el, (de) *el* = aus, wird am besten (ausser im Fall 155,³) nur benützt, wenn es sich um ein örtliches «aus heraus» handelt: *el domo li venis*; *du el ili*; hiezu gehört auch die Anwendung bei Stoffen, aus denen etwas gemacht ist: *farita el oro*; «aus Mitleid» wird dagegen besser mit *pro kompato* gegeben; s. a. 34, 51, 69.
157. Richtung:
al, ĝis
(nicht ĉe) *al* = nach, (hin) zu, ist die eigentliche Richtungspräposition, es zeigt an und für sich nicht an, ob das Ziel wirklich erreicht wird; anders *ĝis*: *al la domo* dem Hause zu; *ĝis la domo* bis zum Hause. Franzosen brauchen zuweilen *ĉe* in der Bedeutung von *al*, was nicht zu empfehlen ist; s. 152.
158. Begleitung: kun
= (zusammen) mit: *kun mia amiko*, auch *kun danko*; aber *per martelo* s. 83.
159. Werkzeug:
per = durch, mittelst, (mit): *bati per bastono*; s. a. 83.
160. Stellvertretung:
anstataŭ = an Stelle von, (für); mit Infinitiv, s. 117; mit Akkus., s. 28.
161. Betreff: pri = betreffs, in Bezug auf, (über, an, auf usw.) nach Wörtern des Denkens, Redens und dergl.; s. a. 171.
162. Ausnahme und Einschluss:
krom, (kun) escepte *krom* = ausser, wird wie im Deutschen gebraucht, es drückt weder ein Ausnehmen, noch ein Einschliessen aus (es kann beides bedeuten), sondern nur ein Herausheben; befürchtet man Unklarheit, so brauche man *escept(int)e* oder *ne sole, sed ankaŭ*, oder auch nur *kaj ankaŭ*: *krom li ĉiuj venis (escepte li . . .)*; *krom li ankaŭ du aliaj ludis (li kaj ankaŭ . . .)* (Z. Rev. II, 436).

aplikoj estas konformaj al la uzo de l' germana *von*; sed plia uzo en Esp-o estas 5^e por montri tempan de-iron: de kvar tagoj. Sed en tiu kazo ofte oni uzas «depost», kvankam «de antaŭ» estas pli logika; v. 115.

156. Eliro: el,
(de)

«El» plej bone estas uzata (krom la kazo en 155, 3^e) nur, kiam temas pri loka eliĝo: el Italujo li venis; la plej granda el ili; similan signifon ni havas, parolante pri ŝtofo, el kiu io estas farata: teksita el lano. «Pro kompato» estas preferinda ol «el kompato»; v. 34, 51, 69.

157. Direkto:
al, ĝis
(ne: ĉe)

«Al» estas la esenca prepozicio por direkto, en si mem ĝi ne havas la ideon de celo atingita; alie estas pri «ĝis» kiu diras, ke celo (en spaco aŭ tempo) estas atingita. Francoj iafoje, laŭ sia uzo de *chez*, uzas «ĉe» en la senco de «al», kio ne estas rekomendinda; v. Reg. 2^a; 152.

158. Akompano:
kun

Kun mia amiko, kun ĝojo, sed per martelo! v. 83.

159. Ilo: per

Bati per bastono; per tiaj trompoj; v. 83.

160. Anstataŭo:
anstataŭ

= en loko de; kun infinitivo, v. 117; kun akuzativo, v. 28.

161. Rilato: pri

= rilate al, uzata tre ofte, post verboj kiel «pensi, diri, memori», ktp.: pretendi pri, ridi pri iu (priridi iun).

162. Escepto kaj
inkluzivo:
krom,
(kun), es-
cepte

«Krom» per si mem esprimas nek escepton, nek aldonon, ĝi esprimas nur apartigon; sed ĉu tiu apartigo estas farata por ion forigi, aŭ kontraŭe, por ĝin pli akcenti, tion montras la senco de la frazo mem.» Se oni timas konfuzon, tiam oni uzu «esceptinte» aŭ «ne sole... sed ankaŭ», aŭ eĉ nur «kaj ankaŭ»: ĉiuj ĉeestis krom Petro = Petro sola estis

- 163. Menge:**
da, po
- da = von, meist bei unbestimmten Mengen zu verwenden, hauptsächlich nach *iom*, *tiom* usw., *pli*, (*mal*)*pli*, (*mal*)*multe*: *donu al mi iom da pano*; meint man ein bestimmtes Brot, dann: *de la pano* (Z. Rev. I, 472), s. 42, 50, 100. *po* = je, das Stück zu, per Stück, wird am besten immer mit dem Nominativ gebraucht, Z. Resp. 21. Oft wird irrtümlicherweise *po* anstelle von *por* benutzt; s. a. 49.
- 164. multe da, multaj**
- Multaj homoj* = *diversaj homoj* (*ĉiu aparte*); *multe* (oder *multo*) *da homoj* = *granda nombro da homoj* (*kune*). *Multe da laboro* und *multa laboro* ist theoretisch gleich gut, auch *tiom da anoj* und *tiom anojn*; aber *tiom da anojn* ist ein Fehler, denn *anoj* ist von *da* abhängig; (Z. Resp. 28); betr. *tiom anojn* vergl. 22³.
- 165. Zeit: je**
(*antaŭ*,
dum, *post*)
- je* = am, um, in Zeitangaben: *je lundo*, *je (la) mateno*; (Z. braucht in solchem Fall wohl auch: *en la mateno*), s. 43, 44, 49, Reg. 14.
- 166. Nähe: ĉe,**
apud, *ĉirkaŭ*
- ĉe* = bei, sehr nahe, berührend, auch: im Hause von . . .; *apud* = (nahe) bei, an der Seite von . . ., neben, benachbart; *ĉirkaŭ* = um herum, in bezug auf Ort, Zeit und Menge; s. a. 157.
- 167. Präpositionen als Adverbien**
- Die meisten Präpositionen können durch Ansetzen von *e* Adverbien werden, und als solche durch Beifügen von *n* den Begriff der Richtung bekommen: *antaŭ* (vor), *antaŭe* (vornen), *antaŭen* (vorwärts, nach vorn); s. 116.
- 168. Infinitiv**
- nach Präpositionen, s. 117.
- 169. Doppelte Präposition**
- Vielfach werden Präpositionen als Präfixe verwendet, in solchen Fällen kann die Präposition (wie im Deutschen) wiederholt werden: aus einem Haus (heraus) gehen; er ging in das Haus (hinein); er tat es auf den Schrank (hinauf).

for; krom Petro ankaŭ Karlo ĉeestis = ambaŭ estis tie.

163. Kvanto:
da, po

«Da» ofte uzata, kiam oni parolas pri ne-definita kvanto, precipe post «iom, tiom», ktp. (mal)pli, (mal)multe. Se oni celas kvanton de konata, ĵus preparolita aĵo, tiam oni uzas «de»; donu al mi de la viando (kiu estas sur la tablo). «Po» (v. Reg. 4^a), plej bone oni ĉiam uzas post ĝi nominativon (Z. Resp. 21). Ofte oni erare uzas «po» anstataŭ «por»; v. 49.

164. Multe da,
multaj

«Multe da laboro» kaj «multa laboro» estas teorie same bonaj, ankaŭ «multo da laboro» estas ĝusta; tamen: vane estis multo de mia laboro ĉar: la kvanto aŭ amplekso de la laboro estas konata.

165. Tempo: je
(antaŭ,
dum, post)

«Je» estas la ĉefa prepozicio por tempo-indiko: je (la) mateno, je la deka (horo), je la dua de Marto; v. 43, 44, 49.

166. Proksimo:
ĉe, apud,
ĉirkaŭ

«Ĉe» = tre proksime, tuŝante, ankaŭ «en domo de»; «apud» = flanke, najbare de; «ĉirkaŭ» = ĉiuflanke, rilatas al loko, tempo kaj kvanto; v. 157.

167. Prepozicioj
kiel ad-
verboj

La plej multaj prepozicioj povas fariĝi adverboj per aldono de -e; estante adverboj ili povas ricevi la signifon de direkto per plia aldono de -n: ekster (*ausser*), ekstere (*aussen*), eksteren (*nach aussen*); v. 116.

168. Infinitivo

post prepozicioj v. 117.

169. Dufoja
prepozicio

Ofte oni uzas prepoziciojn prefikse, tiam oni povas (kiel en la germana) ripeti la prepozicion: (el)iri el domo; li eniris (en) la domon, li ĝin (sur)metis sur la ŝrankon.

Reg. 15. Sogenannte **Fremdwörter**, d. h. solche Wörter, welche die Mehrheit der Sprachen aus einer und derselben fremden Quelle entlehnt hat, werden in der internationalen Sprache unverändert gebraucht, indem sie nur die internationale Schreibung annehmen; aber bei verschiedenen Wörtern, die eine gemeinsame Wurzel haben, ist es besser, nur das Grundwort unverändert zu gebrauchen, die abgeleiteten Wörter aber, nach den Regeln der internationalen Sprache zu bilden; z. B. Theater = *teatro*; theatralisch = *teatra*.

170. -acio, -icio,
-ucio, -oro
usw.

Manche wollen die Wörter mit derartigen Schein-suffixen ganz ausschalten und sie durch Esperanto-formen ersetzen: statt *civilizacio* = *civilizo*; andere möchten wenigstens das *i* ausmerzen: *instituto*, *revoluco*. Samenhof sagt, diese Formen gehören nach Reg. 15 zur internationalen Sprache, doch können wir hoffen, dass sie mit der Zeit den reinen Esperanto-wörtern weichen, wir können dazu raten, aber fordern können wir es nicht, die Wörter haben auch noch Berechtigung, weil sie allgemeiner verständlich sind (Resp. 17). Auch hat z. B. *redakcio*, das *redakt(ad)o*, *redaktejo*, *redaktist(ar)o* bedeuten kann, eben durch diese Vereinfachung auch einen Vorteil. Ein Missverständnis ist so wenig wie im Deutschen zu fürchten.

Reg. 16. Die Endung des Substantivs und des Artikels kann ausgelassen werden, indem man dieselbe durch einen **Apostroph** ersetzt; z. B. *Ŝiller'* statt *Ŝillero*; *de l' mondo* statt *de la mondo*.

171. Nur nach
ĉe, de je,
pri, pro, tra

Anstatt *la* kann man auch *l'* sagen, aber nur nach einer Präposition, die mit einem Vokal endet (Z.). Nichtbeachtung dieses Rats ist kein Fehler, nur ein Verstoß gegen guten Stil; in Versen ist sie kein Fehler (Z. Rev. I, 189). Freilich sollte man in Versen, die ohnehin schwerer sofort verständlich sind, alles vermeiden, was noch mehr stört; z. B. *en l'akto* (en *lakt*o!) ist zu tadeln.

Reg. 15^a. La tiel nomataj vortoj fremdaj, t. e. tiuj, kiujn la plimulto de la lingvoj prenis el unu fonto, estas uzataj en la lingvo Esperanto sen ŝanĝo, ricevante nur la ortografion de tiu ĉi lingvo; sed ĉe diversaj vortoj de unu radiko estas pli bone uzi sensanĝe nur la vorton fundamentan kaj la ceterajn formi el tiu lasta laŭ la reguloj de la lingvo Esperanto. Ekz-e: *Theater* teatro; *theatralisch* teatra.

170. -acio, -icio,
-ucio, -oro
ktp.

Iuj volas tute forigi la vortojn kun tiaj pseŭdo-sufiksoj, kaj ilin anstataŭi per Esperanto-formoj (civilizacio fariĝu civilizo) aliaj celas almenaŭ forigi la «i» (instituto, revoluco). D-ro Z. diras: «Ni povas esperi, ke pli aŭ malpli frue la pseŭdosufiksaj vortoj 'fremdaj' fariĝas arĥajismoj kaj cedos sian lokon al vortoj 'pure Esperantaj'; ni povas eĉ konsilii tion; sed postuli tion ni ne povas, ĉar la diritaj vortoj ne sole havas en nia lingvo (laŭ la § 15^a) plenan rajton de ekzistado, sed ankoraŭ dum longa tempo multaj el tiuj pseŭdo-sufiksaj vortoj estos pli oportunaj, pli naturaj kaj pli kompreneblaj, ol la ilin anstataŭontaj vortoj 'pure Esperantaj'». (Resp. 17). La internaciaj formoj ja enhavas ofte du — tri signifojn, sed la kunteksto klarigas ilin.

Reg. 16^a. La fina vokalo de la substantivo kaj de la artikolo povas esti forlasata kaj anstataŭigata de **apostrofo**.

171. Nur post:
ĉe, de, je,
pri, pro,
tra

«Anstataŭ 'la' oni povas ankaŭ diri 'l', (sed nur post prepozicio, kiu finiĝas per vokalo).» Z. Ekz-o 27. «La ne-observado de tiu ĉi regulo... (precipe en versoj)... estas ne eraro, sed nur peko kontraŭ boneco de la stilo.» (Z. Rev. I, 189). Ĉar versoj ĝenerale estas malpli kompreneblaj ol prozaĵo, estas bone, ke oni ĉion evitas, kio povas ankoraŭ pli malfaciligi la tujan komprenon.

- 172. Apostroph unerlaubt** bei allen andern Wortarten; selbst beim Hauptwort kann *-on*, *-oj*, *-ojn* nicht weg-apostrophiert werden, denn der Sinn könnte unklar werden.
- 173. Für Gedichte** ist die Möglichkeit des Apostrophierens von grossem Wert, um männliche Reime zu bekommen. Die Akkusativform, die manchmal hinderlich ist, kann oft leicht durch eine Präposition aufgelöst werden, dann ist ein Apostroph möglich.
- 174. Häufig vorkommende Abkürzungen** *Esp-o* = *Esperanto*; *s-ro* = *sinjoro*; *s-rino* oder *s-no* = *sinjorino*; *f-ino* oder *f-no* = *fraŭlino*; *k-do* = *kamarado*; *p-ro* = *pastro*; *prof-ro* = *profesoro*; *s-ano* = *samideano*; *ekz-e* = *ekzemple*; *k.a.* = *kaj aliaj*; *k. c.* = *kaj ceteraj*; *k. s.* = *kaj similaj*; *k. t. p.*, oder *ktp.* = *kaj tiel plu*; *k-o* = *kompanio*; *pĝ* = *paĝo*; *t. e.* = *tio estas*.
- 175. Auslassung von Satzteilen** Wie in jeder andern Sprache, kommen auch in Esperanto Auslassungen vor, wobei es manchmal scheint, als ob ein grammatischer Fehler vorliege: *dank' (o estu) al Dio*, (also nicht *danke al*, *e* kann ja nicht apostrophiert werden); *bonan matenon (mi deziras al vi)*; *kia bela festo (estas hodiaŭ)!* (*tio estas*) *bone!* beim Vorstellen von Personen: (*jen estas*) *s-ro X.*; *mi vidis la monton (kiu estas nomata) Etno* (also nicht: *la monton Etnon*); s. a. 43, 44.
- 176. Schlusswort für alle Esperantofreunde** Je weniger wir unsere Köpfe mit verschiedenen «Verbesserungen» anstrengen, und je mehr wir einfach die Sprache verbreiten und bereichern, desto besser wird es sein. Z. Rev. II, 588.

172. **Apostrofo ne permesita** ĉe ĉiuj aliaj vortklasoj. Ĉe substantivo oni ankaŭ ne rajtas for-apostrofi: -on, -oj, -ojn, ĉar la senco povus fariĝi malpli klara.
173. **Por poemoj** La eblo de apostrofado estas tre oportuna por ricevi «virajn» rimojn (knab', roz'). La formo de l' akuzativo, iafoje tre ĝena, povas esti nuligata per prepozicio, tiam apostrofado estas ebla.
174. **Oftaj mal-longigoj** (Daŭrigo al la G.P.). Krome la konfuzige multenombraj mal-longigoj kaj unu-vortigoj de titoloj, nomoj de societoj ktp.: G.E.A., Germana Esperanto-Asocio; U.E.A., Universala Esperanto-Asocio; Moka, Mond-junularo katolika; gazet-nomoj: G.E-isto, Germana Esperantisto; E.T., Esperanto Triumfonta, ktp.
175. **Forlaso de fraz-partoj** Kiel en ĉiu alia lingvo ankaŭ en Esp-o okazas forlaso de iuj vortoj en parolturnoj tre oftaj, pro tio iafoje oni povas supozi, ke la uzanto de la lingvo eraris gramatike. (Daŭrigo de G.P.): konigante personojn oni diras: (jen estas) sinjoro X (ne: sinjoron, ĉar la parol-turno «mi prezentas al vi sinjoron» estas pli fora ol «jen estas sinjoro»); fari tion, estas malfacila (afero); pli (aŭ) malpli; oni elektis lin (ke li estu) reĝo.
176. **Fina konsilo por la esperant-anaro** «Ju malpli ni okupos niajn kapojn per diversaj 'plibonigoj' kaj ju pli ni simple propagandos kaj riĉigos la lingvon, des pli bone estos.» (Z. Rev. II, 588).

Inhaltsverzeichnis — Indekso.

1 [8/9], 8—14 = Regel 1 [Seiten 8 und 9], Abschnitte 8—14. 2 [12/13], 16—26 = Regulo 2^a [paĝoj 12 kaj 13], paragrafoj 16—26. Abkürzungen, mallongigoj . . . 174 Ablativ, ablativo . . . 2 [12/13] 21 -acio 170 -aĉ 142 -ad 143 Adjektiv, adjektivo 3 [16/17] 27—38 Adverb, adverbo 7 [40/41], 98—107, 116 167 Affixe, afiksoj 136 -aj 39 ajn 71 -aj 141 Akkusativ, akuzativo 2 [12/13], 22—26, 105, 13 [62/63] 152, 14 [64—65] 173 Aktiv, aktivo 6 [32/33] Akzent, akcento 10 [50/51], 127—129 al 157 Alphabet, alfabeto A [6/7], 1—7, 118—120, 123 124 Altersangabe, indiko pri aĝo . 45 ambaŭ 41 -an 140 anstataŭ 117, 160 -anta 38 -antas 82 antaŭ 152, 165; antaŭ ol . . . 115 Apostroph, apostrofo 16 [70/71], 171—173 apud 166 -ar 141 -as 6 [32/33], 76—78 -ata 84, 86 -atas 82 Artikel, artikolo 1 [8/9], 8—14, 16 [70/71] 171 Auslassungen, ellasitaĵoj . . . 175 Aussprache, prononco . 1—6, 121 -aŭ-wörter, aŭ-vortoj 100 Bedingungsform, us-formo 6 [32/33] Befehlsform, u-formo . 6 [32/33] Betonung, akcento 10 [50/51], 127—129	Bindewort, konjunkcio . 108—115 bo- 137 Bruchzahlen, nombroj . . . 46 Buchstaben v. Alfabeto ci 52 ĉe 157, 166, 171 ĉi 70; ĉi- 103; ĉia, ĉiu . 74, 103 ĉirkau 166 ĉj 140 ĉu 111, 149 da 42, 50, 103, 105, 163, 164 Dachbuchstaben, literoj ĉapelitaj 4 Dativ, dativo 2 [12/13], 20 Datum, dato 43 Dauer, daŭro 22, 143 de 83, 155, 156, 171 Deklination, deklino 2 [12/13] 18, 3 [16/17] 5 [24/25] Deutsche Sprache, germana lingvo 9, 10, 33, 37, 67, 88—97 . 110 dis- 139 do 109 Doppelkonsonanten, duoblaj kon- sonantaj 123 dum 165 duon- 139 dürfen, rajti 88 -ebl 142 -ec 142 eĉ 110 -edz 140 -eg 142 Eigenschaftswort v. adjektivo 3 [16/17], 27—38 -ej 141 ek- 139 eks- 138 el 34, 51, 69, 155, 156, 169 -em 142 en 152, 169 -end 85, 146 -er 141 es 55

-estr 140
 -et 142
 fi- 138
 -foja 47
 Frage, demando 111, 149
 Fremdwörter, fremdaj vortoj 15
 [70/71]
 Fürwort, Pronomo 5 [24/25], 52—75
 fuŝ- [54/55] Anm.
 ge- 137
 Gedicht, poemo 173
 Gegenwart, -as-tempo 6 [32/36]
 Genitiv, genitivo 2 [12/13], 19
 Geschlechtswort v. Artikel, artikolo
 Gewicht, pezo 22
 ĝi 5 [24/25], 54
 ĝia 60, 61
 ĝis 157
 haben 89
 Hauptwort, substantivo 2 [12/13]
 Hilfszeitwörter, helpaj verboj 88—96
 ia 73
 -icio 170
 -id 140
 -ig, -iĝ 122, 143, 144
 -il 141
 ilia 60
 -in 140
 -ind 142
 Infinitiv, infinitivo 6 [32/33], 29,
 117 168
 -ing 141
 io 66, 67
 -is 6 [32/33]
 -ism 141
 -iv, -iz 146
 iam ne 148
 je 43, 44, 49, 14 [64/65], 165, 171
 jen 106
 jes 149
 kaj 110
 ki-wörter, ki-vortoj 65, 69, 75,
 103—105 111
 kiam 113
 Komparativ, komparativo 33—37
 Konjugation, konjugo 6 [32/33]
 Konjunktion, kojunkcio 108—115
 können, povi 90

Konsonanten, konsonantoj 4, 5, 121
 123
 krom 162
 kun 158 (162)
 lassen, lasi 91
 Leideform, pasivo 6 [32/33], 83
 Lesen und Schreiben, lego, skribo
 9 [48/49] 118—125
 li 5 [24/25], 54, lia 60
 Majuskel, majusklo 124
 mal- 122, 138, 147
 Massangabe, mezuro 22
 Mehrzahl, pluralo 2 [12/13]
 mem 110
 mis- 138
 Mittelwort, participo 6 [32/38]
 mögen 92
 möglichst 35, 99
 multaj, multe da 164
 müssen, devi 93
 Nationale Eigentümlichkeiten, naci-
 ismoj 6, 87, 157, s. a. Deutsche
 Sprache, germana lingvo
 ne 12 [60/61], 147—151
 nek 110
 -nj 140
 Nominativ, nominativo 2 [12/13],
 20, 26 8 [46/47]
 Numeralo, Zahlwort 4 [20/21]
 -obl 4 [20/21], 47
 -oj 3, 2 [12/13], 15, 39
 ol 31—33, 115
 -om-wörter 50, 105, 163
 -on 4 [20/21]
 oni, onia 58
 -op 4 [20/21]
 -oro 170
 -os 6 [32/33], 77, 78
 -ota 85
 -oz 146
 Partizip, participo 6 [32/33]
 Partizipial-adjektiv, participa adj. 84
 Partizipial-adverb, participa adv. 87
 Partizipial-substantiv, participa
 substantivo 86
 Passiv 6 [32/33], 83
 per 83, 158, 159
 plej 10, 34—36, 99

pli 32, 33, 107, 139
 plu 107, 148
 Plural, multenombro 2, [12/13]
 po 4 [20/21], 49, 163
 por 117, 153; por ke 114
 post 152, (165); poste 112
 post kiam 115
 pra- 138
 Präfixe, prefiksoj 137—139
 Präposition, prepozicio 83, 101, 8
 [46/47], 14 [64/65] 153—166
 Preisangabe, prezo 22
 pri 161, 171
 Prinzip der Notwendigkeit, prin-
 cipo de neceso 134
 pro 153, 171
 Pronomen, pronomo 5, [24/55]
 52—75
 re- 139
 Rechnen, kalkulado 48
 reflexivaj vortoj 97
 retro-, return-, [56—57] Anm.
 Richtungs-n, -n de direkto 22, 104,
 13 [62/63], 152 167
 Samenhof-Tabelle, Zamenhofs ta-
 belo 62, 103
 Satzgegenstand, subjekto 59, 87
 sein, esti 6 [32/33]
 sen 117
 si(n) 5 [24/25], 57, 144
 sia 59, 61
 sich 5 [24/25], 57; sich-wörter 97
 Silben-länge, longo de silaboj 129
 Silbentrennung, disigo de sil. 125
 sollen, devi 94
 Steigerung, komparativo 33—37
 sub 152
 Subjekt, subjekto 59, 87
 Substantiv, s-ivo 2 [12/13], 16—26
 Suffixe, sufiksoj 140—146
 super 152
 Superlativ, superlativo 34—36
 sur 152, 169
 ŝi 5 [24/25], 54; ŝia 60
 Tätige Form, aktivo 6, [32,33]

Technische Suffixe, tehnikaj su-
 fiksoj 146
 tia 73, 74
 tiam 103, 112
 tiel(a) 103, 104
 tio 69, 75
 tiu 69, 74
 tra 152, 171
 trans 152
 -ucio 170
 -uj 141
 -ul 140
 -um 145
 Umstandswort v. adverb
 Unbestimmter Artikel, nedifina
 artikoto 1, [8/9], 14
 Unbestimmte Zahlwörter, nedifinaj
 numeraloj 50
 unu 40
 -us 6 [32/33], 79
 Verb, verbo 6 [32/33], 76—97
 „ einfache Formen, simplaj
 formoj 80
 „ zusammengesetzte Formen,
 kunmetitaj formoj 81
 Vergangenheit, -is 6 [32/33]
 Vergleichung, komparativo 33—37
 Verhältniswort s. Präposition
 Verneinung, neado 12 [60/61]
 147—151
 vi 5 [24/25], 53
 Vokale, vokaloj 2, 3
 werden, fariĝi 95
 wohin, kien v. Richtung 13 [62/63]
 wollen, voli 96
 Wortbildung, vort-formado 11
 [50/51] 130—146
 Wort-trennung, vortdisigo 125
 Zahlwort, numeralo 4 [20/21] 40—51
 Zeitangaben 44
 Zeitwort, verbo 6 [32/33], 76—97
 Zukunft, -os 6 [32/33], 77—78
 zusammengesetzte Wörter, kun-
 metitaj vortoj s. Wortbildung

Die 16 Regeln der Fundamento-Grammatik.

Der deutsche Text entstammt dem «Fundamento de Esperanto», der Esperanto-Text ist aus «Fundamenta Krestomatio», zugegeben sind — zum Raum ausfüllen — die «Ekzemploj» S. 33.

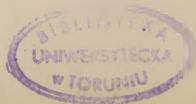
La germana teksto devenas el «Fundamento de Esperanto», la Esperanta el «Fundamenta Krestomatio», aldonita estas — por plenigi spacon de l' germana teksto — la «Ekzemploj» pĝ 33^a.

Reg. 1 Artikel	[8/9]	Reg. 9 Lesen	[48/49]
„ 2 Substantiv	[12/13]	„ 10 Akzent	[50/51]
„ 3 Adjektiv	[16/17]	„ 11 Wortbildung	[50/51]
„ 4 Zahlwort	[20/21]	„ 12 Verneinung	[60/61]
„ 5 Pronomen	[24/25]	„ 13 Richtung	[62/63]
„ 6 Verb	[32/33]	„ 14 Präposition je	[64/65]
„ 7 Adverb	[40/41]	„ 15 Fremdwörter	[70/71]
„ 8 Präposition	[46/47]	„ 16 Apostroph	[70/71]

Abkürzungen — Mallongigoj.

Adj. = Adjektiv, adjektivo
 ähnl. = ähnlich, simila
 Akkus., akuz. = Akkusativ, -ativo
 Anm. = Anmerkung, rimarko
 betr. = betreffend, rilate al
 Beisp. = Beispiel, ekzemplo
 dergl. = dergleichen, similaj
 Dr. S., D-ro Z. = Dr. Samen Hof, Z.
 d. h. = das heisst, tio estas
 Esp-o = Esperanto
 ekz-e = ekzemple, beispielsweise
 Ekz-o = Ekzercaro (im «Fundamento de Esperanto»)
 E.T. = Esperanto-Teil, Esp-o Parto
 Forts. = Fortsetzung, daŭrigo
 franc., franz. = franca, französisch
 G.P. = Germana Parto, deutscher Teil
 internat. = international, internacia
 ital. = italienisch, itala
 k. a. = kaj aliaj, und andere
 Kr. = «Krestomatio»
 k. s. = kaj similaj, und ähnliche
 ktp. = kaj tiel plu, und so weiter
 lat. = lateinisch, latina

pĝ = paĝo, Seite
 Reg. = Regel, Regulo
 Rev. I, II = Jahrgang 1. oder 2 der Literaturzeitschrift «La Revuo»
 Resp. = «Lingvaj Respondoj» (de d-ro Zamenhof, Dokumentaro s. Antaŭparolo)
 roman. = romanisch, romanda
 S. = Samen Hof
 s. = siehe, vidu
 s. a. = siehe auch, vidu ankaŭ
 spr. = sprich, prononcu
 Sint. = «Sintakso» de Fruictier
 t. e. = tio estas, das ist
 u. = und, kaj
 usw. = und so weiter, kaj tiel plu
 U.V. = «Universala Vortaro»
 v. = vidu, siehe
 vergl. = vergleiche, komparu
 viell. = vielleicht, eble
 z. B. = zum Beispiel, ekzemple
 Z. = Zamenhof
 ! (post kelkaj paragraf-ciferoj) =
 precipe atentinda por germanlingvanoj!

Führende Esperanto-Unterrichtswerke.

Zur Rechtfertigung des Esperanto gegenüber seinen Kritikern.

Ein Wort der Abwehr der neuesten Angriffe anlässlich der Esperantoerlasse der Unterrichtsministerien in Hessen und Braunschweig von Prof. Dr. J. Dietterle Mk. 3.—

Das Werk enthält u. A. sämtliche sprachliche Gutachten Dr. Zamenhofs in Form kurzer Regeln mit Beispielen, wodurch sie für den Esperanto-Unterricht unmittelbar verwendbar werden, dazu einen ausführlichen Kommentar, der Fehlendes ergänzt. Schwieriges oder Unklares erläutert und Zweifelhaftes bespricht. Die geeignetste Ergänzung des „Fundamento“ für Anfänger und besonders für fortgeschrittene Esperantisten.

Dr. Zamenhofs sprachliche Gutachten — Lingvaj respondoj — in deutscher Bearbeitung mit Erläuterungen und Ergänzungen von Dr. W. Lippmann, Lehrer und Prüfungskommissar am Sächs. Esperanto-Institut Leipzig Mk. 7.20

Elementarlehrbuch der Esperantosprache von Rektor W. Velten. 6. Tausend Mk. 7.20, geb. Mk. 9.60

Schlüssel mit alphabetischem Sachregister dazu Mk. 4.80

Kleines Lehrbuch für den Selbst- und Fernunterricht nach dem Fundamente von Dr. Zamenhof. Von Lehrer A. Degen.

. 11.—15. Tausend Mk. 3.—

Schlüssel und Wörterverzeichnis dazu à Mk. 1.50

Esperanto-Gvidanto pri la publika interkomunikigado. Offizielles Werk f. d. Fähigkeitsexamen v. Verkehrsinspektor R. Richter Mk. 3.60

Esperanto Verkehr. Alltägliche Gespräche. Kaufmännische und Privatkorrespondenz. Von Lehrer Ernst Loose Mk. 3.60

Grosses Wörterbuch von Lehrer E. Stark.

Beide Teile zusammen gebunden Mk. 14.40

Esperanto-Deutsch und Deutsch-Esperanto einzeln à Mk. 7.20

Vollständiger Esperantokatalog Mk. —.50

Die angeführten Preise verstehen sich einschl. aller berechtigten Zuschläge.

Esperanto-Literatur in grosser Auswahl.

Esperanto-Spezial-Verlag u. Versand

LUDWIG FRIES

(Deutsche Esperanto-Buchhandlung)

LEIPZIG, Johannisplatz 3 :: ::
Postcheck: Leipzig 6870

Brauchen Sie Esperanto-Lehrbücher, Werbeschriften, Zeitschriften usw., dann verlangen Sie kostenfrei Preisliste und Probehefte von

*Verlag Nova Tempo, Ges. m. b. H.,
Wien, 6., Mollardgasse 55.*

In diesem Verlage erscheinen:

Nova Tempo, internacia revuo monata,

Nova Tempo-Schriften, deutsche Reihe,

Nova Tempo-Libretaro, nur in Esperanto.

Der Verlag, von der österreichischen Esperantistenschaft gegründet, ist ein unabhängiges, gemeinnütziges Unternehmen, das seinen ganzen Ertrag für Kulturarbeit im Sinne Nienkamp's verwendet.

ESPERANTO TRIUMFONTO

**Einziges in Tageszeitungsformat erscheinendes
esperantistisches Wochenblatt**

Erscheint jeden Sonntag. Text nur in Esperanto.

Bei zahlreichen Bahnhofsbuchhandlungen und
Zeitungsverkaufsstellen einzeln zu haben.

Man verlange Probennummern kostenlos vom Verlag

TEO JUNG, Horrem Bez. Köln

Buch- und Kunstdruckerei
Bär & Hermann

Fernsprecher 104 Leipzig Kurprinzstrasse 17

Setzmaschinen-Betrieb: Einzelbuchstaben-
Setz u. Giessmaschinen (Lanston Monotype)

:: und Zeilengiessmaschinen (Linotype) ::

Buchbinderei! ☉ ☉ ☉ Stereotypie!

Herstellung von Drucksachen
für Handel und Gewerbe
(Geschäfts-Formulare, Prospekte,
Preislisten, Kataloge usw. usw.)

Zeitungs-Beilagen
in einfacher u. besserer Ausführung

Eine Spezialität unserer Buchdruckerei sind
Drucksachen in fremden Sprachen
besonders: Russisch, Polnisch, Böhmisches usw.

Violets Merkbücher praktischen Wissens

Band I:

Merkbuch für Amateurphotographen

Von M. Münnich

Zweite, verbesserte und vermehrte Auflage. 1921

== 6.—10. Tausend == Gut geb. M. 6.—

Das Buch, von dem innerhalb Jahresfrist 5000 Exemplare verkauft wurden, will keine Anleitung zur Erlernung der mechanischen Fertigkeit beim Photographieren geben, sondern es will ein Merk- und Nachschlagebuch für solche Amateure sein, die mit den Handgriffen der photographischen Kunst schon vertraut sind.

Bei Benützung dieses zuverlässigen Ratgebers sind Fehlaufnahmen ausgeschlossen. Das Buch ersetzt das Studium dickleibiger Bände. Ein einziger Ratschlag erspart das Zehnfache des Preises dieses Merkbuches.

Band II:

Die Elektrizität im Hause

Von O. Albrecht

1.—5. Tausend. 1921. Gut geb. M. 6.—

Das vorliegende Merkbüchlein ist für den Hausgebrauch, speziell für die Besitzer elektrischer Anschlüsse bestimmt. Es soll die Mitglieder des Haushaltes über das Wesen und die Anwendung der Elektrizität aufklären. Vor allem soll diesen die richtige Behandlung der einzelnen elektrischen Hausapparate näher gebracht werden. Alles im Haushalte über Elektrizität Wissenswerte befindet sich in diesem Buch, es ist ein Nachschlagebuch für jeden Haushalt im besten Sinne des Wortes. Die Darlegung ist leicht fasslich gehalten.

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Jeder junge
Kaufmann
sollte dieses
Buch lesen!

Tüchtige junge Kaufleute gesucht!

Ein Führer
zu froher
Berufsauf-
fassung

Ein Ruf unsrer Zeit von Felix Notvest
Erweiterter Neudruck 1920 :: 36.—40. Tausend
Gut gebunden Mk. 6.50

In packender, von Herzen kommender und zu Herzen gehender Sprache redet der Verfasser hier zu der deutschen kaufmännischen Jungmannschaft, nicht im Schulmeister-ton oder durch überlegenes „Du sollst . . .“ Er will vielmehr freie, willensstarke Menschen sich aus sich selbst entwickeln.

Inhalt: Ein Wort auf den Weg. — Lieber Leser. — Vom richtigen Tempo. — Vom Überblick. — Reiner Tisch. — Empor. — Von der Stimmung. — Ruhe. — Von fremden Sprachen. — Das Merkbuch. — Vom Sparen. — Das andere Geschlecht. — Ihr Chef. — Prinzipal und Angestellter. — Von weiblichen Angestellten. — Eines nach dem andern. — Wissen oder Können? — Körper und Geist. — Träume. — Rettung. — Zuversicht. — Zum Abschied.

Neueste Urteile:

Wer dieses Buch richtig liest und auswertet, kann dem Verfasser nicht mit Geld bezahlen, was ihm das Buch gibt. Es ist in vollendeter Form ein kostbarer Führer für junge aufstrebende Kräfte, die Befähigung für leitende Stellen in sich fühlen, und Unternehmer können den Fähigsten im Nachwuchs ihrer Gehilfenschaft kein besseres Geschenk machen als dieses Buch. (F.V.)

Herr Kaplan Pabst i. H. schreibt an den Verfasser: Hochgeschätzter Herr Notvest! Ich bestellte Ihr Buch, um es meinem jungen Neffen, der Kaufmann werden will, zu schenken. Ich habe das Büchlein gestern abend in einem Zuge ausgelesen. Ich kann Ihnen nur gratulieren zu diesem herrlichen Werk, das wahrhaft goldene Worte enthält. Das Buch ist wirklich geeignet, tüchtige, glückliche Menschen heranzubilden. Ich werde es noch öfter bestellen und wünsche Ihrer segensreichen Arbeit die weiteste Verbreitung.

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Unentbehrlich für den Kaufmann sind
die Werke:

Rundschriftschale

Lehrgang und Übungsvorlagen für Schulen
und zum Selbstunterricht.

Von **Wilhelm Lorenz**, staatl. gepr. Schreiblehrer.
Format 19:26 cm. 2 S. Anleitung und 20 Tafeln Vorlagen.
In farbigem Umschlag Mk. 6.—.

Kunst- und Reklameschriftschule

Von **Wilhelm Lorenz**, staatl. gepr. Schreiblehrer.
Format 19:26 cm. 4 S. Anleitung und 36 Tafeln Vorlagen.
In farbigem Umschlag Mk. 10.—.

Weit verbreitet und bestens bekannt ist das bereits
im 11.—15. Tausend vorliegende Vorlagenwerk desselben
Verfassers in derselben Ausstattung:

Schöne Handschrift

Gründliche Anweisung zur Erlernung einer
solchen nach den Forderungen des praktischen
Lebens für Schulen und zum Selbstunterricht.

8 S. Anleitung und 17 Tafeln Vorlagen.
In farbigem Umschlag Mk. 6.—.

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Violets Echos der neueren Sprachen

geben die gesprochene Sprache so treu wie möglich wieder und sind zugleich ein Spiegelbild des fremden Landes, seiner Bewohner und Einrichtungen.

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

- Dänisches Echo.** Von Carl Michelsen in Kopenhagen. Mit Wörterbuch. 175 S. M. 6.—.
- Echo of Spoken English.** Gesprochenes Englisch. Von R. Shindler, M. A. (London). In 2 Teilen. 130 u. 184 S. Mit Übersetzung und Wörterbuch M. 11.—.
- The English Echo.** Ein praktischer Führer zur englischen Konversation. Von J. C. Limschou. Mit Wörterbuch 192 S. M. 6.—.
- Echo du français parlé.** Gesprochenes Französisch. Von Foulché-Delbosc (Paris). In 2 Teilen. 130 u. 184 S. Mit Übersetzung und Wörterbuch M. 11.—.
- Echo français.** Französische Gespräche über alle Gegenstände des praktischen Lebens. Von J. Aymeric. Mit Wörterb. 200 S. M. 6.—.
- Eco dell'Italiano parlato.** Gesprochenes Italienisch. Von A. Labriola (Florenz). Mit Wörterbuch. 172 S. M. 6.—.
- Eco italiano.** Italienische Gespräche über alle Gebiete des täglichen Lebens. Von R. Lovera. Mit Wörterbuch. 208 S. M. 6.—.
- Neugriechisches Echo.** Von Prof. D. Jaunaris in Athen. Mit Wörterbuch. 178 S. M. 7.—.
- Niederländisches Echo.** Von W. F. Ostveen in Leiden. Mit Wörterbuch. 150 S. M. 7.—.
- Rumänisches Echo.** Von Dr. G. Oprescu in Bukarest. Mit Wörterbuch. 146 S. M. 7.—.
- Gesprochenes Russisch.** Von Sergius Morawsky in Moskau. Durchgängig akzentuiert. Mit Wörterbuch. 192 S. M. 6.—.
- Russisches Echo.** Russische Gespräche über alle Gebiete des täglichen Lebens. Von Th. Kawraisky. Mit Akzenten versehen und einem Wörterbuch. 182 S. M. 8.—.
- Schwedisches Echo.** Von Dr. Svensson i. Stockholm. 136 S. M. 6.—
- Spanisches Echo.** Von Rafael Altamira. Mit einer Übersetzung. 224 S. M. 5.—.
- Eco del Espanol hablado** Gesprochenes Spanisch. Von Dr. D. Ubaldo Fuentes in Madrid. 112 S. M. 6.—.
- Eco de Madrid.** Spanische Plaudereien. Von Pedro de Mugica. Mit Wörterbuch. 192 S. M. 6.—.
- Ungarisches Echo.** Von Ignaz Fisch in Budapest. Mit Wörterbuch. 135 S. M. 7.—.

- Freie Bahn dem Tüchtigen.** Von Oberstudienrat Dr. G. Kerschensteiner. 32 Seiten M. 1.—
- Wege zu Zufriedenheit, Glück und geschäftlichem Erfolge.** (Kaufmanns Werdegang.) Von H. Weissbach. 168 S. M. 4.—
- Tüchtige Handlungsgehilfinnen gesucht!** Ein Leitwort für solche, die es werden wollen. Von Elisabeth Kolibius. 84 Seiten M. 4.—
- Wie studiert man auf der Handelshochschule?** Von Dr. B. Penndorf. 156 Seiten Geh. M. 10.—
- System und Organisation in kaufmännischen Betrieben.** Von Dr. Robert Grimshaw. Mit 110 Abbildungen und Vordrucken. Fünfte Auflage Geb. M. 20.—
- Kundenwerbung durch die Post.** Neue Mittel zur Geschäftsausdehnung. Von Paul Kramer. 160 S. 8°. Geb. M. 10.—
- Gründung und Organisation eines Versandgeschäfts.** Mit einer Anleitung zu der darauf bezüglichen Reklame. Von Emil Hoffmeister. In Pappband M. 8.—
- Das Kontokorrent** mit Zinsen, Einführung in das Verständnis der Bankrechnung mit zahlreichen Aufgaben und ihrer Lösung. Von Prof. Max Busse M. 3.—
- Aus der Exportpraxis.** Winke für zweckmässige Ausführung der Versandarbeiten beim Stückgutverkehr nach dem europäischen Ausland und nach überseeischen Ländern. Von Walter Hess. 38 S. M. 2.50
- Violets Wegweiser bei der Berufswahl.** Eine Übersicht über die männlichen Berufe auf Grund der Berechtigungen der höheren Lehranstalten in Nord- und Süddeutschland. 6. Aufl. Klein-Oktav. 78 Seiten Geb. M. 3.—
- Wie bewerbe ich mich mit Erfolg im In- und Ausland?** Ratschläge für Stellungsuchende. Mit Schreibvorlagen und Beispielbriefen in deutscher, englischer und französischer Sprache, davon zwei in Handschriftendruck. 6. Auflage. 27.—33. Tausend M. 3.—

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Unentbehrlich für den Kaufmann sind die unübertroffenen Werke von Professor Max Busse

Die vollständige kaufmännische Buchführung. Ein Lehrbuch für den Selbstunterricht. Von Prof. Max Busse. 36. bis 45. Tausend. 256 Seiten. Mk. 20.40 Uebungs- und Schreibheft mit vorgedruckter Lineatur Mk. 10.—. Lösungen der Uebungsaufgaben Mk. 10.—.

Busses Buchführung gebührt die Palme unter der grossen Zahl der Handbücher über dieses wichtige Gebiet des Kaufmanns. Den Stoff behandelt es nicht in einem trockenen wissenschaftlichen Lehrgebäude, sondern rein methodisch vom Leichten zum Schweren fortschreitend. Das Werk setzt keine Vorkenntnisse voraus, es leitet nicht nur zum Nachahmen, sondern zum selbständigen Denken an, ohne welches niemand ein tüchtiger Buchhalter werden kann. Ausser der einfachen wird die doppelte Buchführung in allen ihren Systemen und Formen bis zur Abschlussarbeit gründlich, zuverlässig und praktisch gelehrt.

Inventur, Bücherabschluss und Bilanz. Ein Führer zur Bilanzsicherheit. Von Prof. Max Busse. 4. Auflage 260 S. Mk. 17.—.

Eine ausserordentlich wertvolle Ergänzung zu Busses „Buchführung“ im besonderen, aber im allgemeinen auch zu jedem anderen Unterrichtswerke dieser Art. Das Buch ist in beständiger Fühlung mit dem wirklichen kaufmännischen Leben entstanden, und für die Praxis ist es auch bestimmt. Es gibt sichere Anknüpfung in allen Bilanznöten, und es dürfte wohl keine Frage geben, wofür sich nicht die Antwort in Busses obengenanntem Werke findet.

Kaufmännisches Rechnen. Lehrbuch zum Selbstunterricht und zum Gebrauch an Handels- und Gewerbeschulen. Von Prof. Max Busse. I. Teil. 8. Auflage 256 Seiten. Geb. Mk. 20.40.

II.	„	6	„	240	„	„	„	20.40.				
—								Lösungen der Aufgaben zu I	„	3.—.		
—								„	„	II	„	2.—.

Das weitverbreitete Werk zeichnet sich durch klare, anschauliche Darstellung des Stoffes aus. Alle Aufgaben sind dem wirklichen Geschäftsleben und dem Bedürfnis des Selbstunterrichts angepasst.

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Violets Taschenbuch des allgemeinen Wissens

enthält

Tabellen, Jahreszahlen und Formeln aus der Welt-, Kirchen-, Literatur-, Kunst- und Musikgeschichte, der Mathematik, Astronomie, Physik, Chemie, Naturkunde und Geographie nebst einer Übersicht der Mass-, Gewichts- und Münzsysteme und Chronologie und einem

Anhang: „Chronik des Weltkriegs“

14. Auflage. 300 Seiten gebunden Mk. 6.50.

Violets Taschenbuch des allgemeinen Wissens birgt eine erstaunliche Wissensfülle, die den Benützer mit steigender Bewunderung erfüllt. Kaum eine Frage aus irgend einem Wissensgebiet, die nicht in unbedingt genauer nichts Wesentliches ausser acht lassender Weise von ihm beantwortet würde. Es ersetzt eine Bibliothek umfangreicher und teurer Nachschlagebücher.

Einige Stimmen:

„Es bleibt erstaunlich, mit welcher tieferschürfender Sachlichkeit die Verfasser die Grundsätze gediegener Wissenschaften, bis auf die Gegenwart ergänzt und in übersichtlichster Weise geordnet, in solch gedrängtem Raume bieten . . . Schon Tausenden das Lebensbrevier, kann man nur wünschen, dass es bald Allgemeinheit werden möge.“

(Lit. Rundsch. der Weimarer Schriftst.-Ztg.)

„Ein Nachschlagewerk ersten Ranges! Für jeden, der seine Schulkenntnisse auffrischen will, ist das Buch von unschätzbarem Wert.“

(Kontorfreund, Leipzig.)

„Das Taschenbuch des allgemeinen Wissens habe ich erhalten und bin überrascht von der Reichhaltigkeit seines Inhalts.“

(H. J., Kuxhaven.)

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Violets Globus-Bücherei

das geistige Betriebskapital des Kaufmanns

20 hübsch und gut gebundene Bände in feinem Kasten Mk. 408.—

Berufsausbildung	Banken und Börsen
Kaufmännisches Rechnen I/II	Handelsgesetzbuch
Münz-, Mass- u. Gewichtskunde	System und Organisation
Deutscher Briefverkehr	Volkswirtschaftslehre
Kaufmännische Buchführung	Handelsgeschichte
Inventur, Bücherabschluss und	Der englische Korrespondent
Handelslehre [Bilanz]	Der französische Korrespondent
Kontorarbeiten	Kundenwerbung, Versandgeschäft
Handbuch der Reklame	Fremdwörter und kaufmännische
Der reisende Kaufmann	Fachausdrücke

Die Bände sind auch einzeln zu beziehen

Verlag von Wilhelm Violet in Stuttgart

Sammeln Sie? Briefmarken? Mono? Münzen? Siegelmarken?
Ansichtskarten? Photographien? Literatur? Naturalien? etc. etc.

Lernen Sie Sprachen? Französisch? Italienisch? Englisch?
Esperanto? Deutsch? etc. etc.

Wünschen Sie Korrespondenz? mit allen Ländern der Erde
über jedes beliebige Thema?

Wünschen Sie Auskünfte? über fremde Länder, Sitten, Städte,
Personen etc.? **Wenn ja**, dann treten Sie dem

Internacia Ligo Weltbund für Korrespondenz und Sammelwesen
als Mitglied bei!

Prospekte d. Jean Thalmann, Weltpostverlag, Fischenthal Zürich (Schweiz)

Sie sollten sich noch heute meine ausführlichen

== Kl.-Prospekte ==

kommen lassen. Sie enthalten viel Interessantes für
jeden Vorwärtsstrebenden

Wilhelm Violet, Verlag, Stuttgart

Freunds Schülerbibliothek

Übersetzungen und Präparationen zu den
griechischen und römischen Schriftstellern

Cäsar, Bürgerkrieg	6 Hefte	Livius Geschichte	50 Hefte
— Gall. Krieg	7 "	Ovids Verwandlungen	15 "
Cicero	71 "	Plato	17 "
Euripides	6 "	Sallust	5 "
Herodot	15 "	Sophokles	19 "
Homers Ilias	14 "	Tacitus	19 "
— Odyssee	13 "	Thukydides	17 "
Horaz	16 "	Vergil	12 "

Preis Jedes Heftes M. 1.50.

Freund — Marx und Hauck

Präparationen zum Alten und Neuen Testament.

30 Hefte; Preis Jedes Heftes M. 2. —.

———— Ausführliche Verzeichnisse bitte zu verlangen ————

Wilhelm Violet, Verlagsbuchhandl., Stuttgart

Violet's Studienführer

beraten über die beste Einteilung des Studiums, unterrichten über die Einrichtungen der Hochschule usw. und bieten zugleich eine kurze Einführung in die behandelte Wissenschaft.

Wie studiert man Rechtswissenschaft? Von Dr. **Wolfgang**

Mittermaier, Professor an der Univ. Giessen. 176 S. M. 15.—.

Wie studiert man Medizin? Von Dr. med. **Adolf Bickel**,
Prof. an der Universität

Berlin. 3. Aufl. 168 S. M. 12.—.

Wie studiert man Biologie? Von Dr. **Werner Friedrich**
Bruck, Privatdozent der

Botanik an der Univ. Giessen. 152 S. M. 8.—.

Wie studiert man Chemie? Von Dr. **Paul Krische**,
2. Aufl. 147 S. M. 10.—.

Wie studiert man klassische Philologie? Von
Dr. Otto

Immisch, Prof. an der Univ. Freiburg. 2. Aufl. 192 S. M. 12.—.

Wie studiert man neuere Sprachen? (Deutsch,
Englisch u.

Französisch.) Von Dr. **Bruno Busse**, in Leipzig. 3. Aufl.
186 S. M. 12.—.

Wie studiert man Philosophie? Von Dr. **Max Apel**,
Dozent an der Freien

Hochschule Berlin. 2. Aufl. 178 S. M. 10.—.

Wie studiert man evangelische Theologie?

Von Dr. **Heinrich Bassermann**, weiland Prof. an der Univ.
Heidelberg. 172 S. M. 8.—.

Wie studiert man auf der Handelshochschule?

Von Dr. **B. Penndorf**, Dozent an der Handelshochschule in
Leipzig. 156 S. M. 10.—.

Wie bereite ich mich oder andere für die staat-

lichen Schnlprüfungen vor? Eine Anleitung zur Er-
reichung der Lehrziele

der Tertia, Sekunda (Einjährigenprüfung) und Prima, zugleich
ein Wegweiser zur Erlangung einer abgeschlossenen Allgemein-
bildung von **Otto Willareth**, Pfarrer, Dr. phil. 128 S. M. 8.—.

Wilhelm Violet, Verlagsbuchdlg., Stuttgart

INTERNACIA KOMERCA REVUO

WELTHANDELS-ZEITUNG

Illustrierte Monatsschrift nur in Esperanto.

Esperanto in Handel und Industrie

Leser in 60 Ländern

:: aller Erdteile ::

Das führende Organ

der Bewegung für die

Welthandelsprache!

Das Blatt für Weltreklame!

Probenummern durch:

UNGER & Co., „Internacia Komerca Revuo“

Zürich (Schweiz), Hauptpostfach 6104.

Esperanto-Praktiko

Monata gazeto por perfektigo en la Lingvo Internacia

Mit Übungsteil für Esperantisten deutscher Zunge

Herausgeber und Leiter

Friedrich Ellersiek

Bezugspreis für ein Jahr z. Zt. (1921) für Deutschland, Freistaat Danzig, Memel- und Saargebiet, Westpolen (Pommerellen), Luxemburg, Österreich und Ungarn **Mk. 10.—**. Für andere Länder **Mk. 12.—** und **Mk. 18.—** (je nach Valutaverhältnis).

Esperanto-Praktiko ist ein anerkannt vorzügliches Lese- und Übungsblatt für angehende und fortgeschrittene Esperantisten. Diese Zeitschrift will den Leser mit dem praktischen Gebrauch der Welthilfssprache vertraut machen und ihn darin vervollkommen. Das Blatt enthält Aufsätze über alle Stoffgebiete des Lebens und der Wissenschaft, mustergültige Literaturstücke (Originale und Übersetzungen), Erörterungen über sprachliche Fragen, Berichte über Esperanto in der Praxis und andere lesens- und wissenswerte Veröffentlichungen.

Man verlange Probenummer.

Esperanto-Verlag Friedrich Ellersiek Berlin S 59

Wilmannstraße 46. — Postscheckkonto: Berlin Nr. 29318.

Der Verlag liefert und besorgt auch (soweit z. Zt. möglich) alle Esperanto-Bücher usw. Verlangen Sie bei Bedarf den reichhaltigen

Esperanto-Katalog.